

EL MIRALL

Núm. 184

3 EUR

Entrevista
Roger Buch

Opinió
Tomeu Martí

Frankfurt 2007
*Les fronteres
d'un debat*

Itineraris
*La talaia de
Son Jaumell*

Discoides

Llibres

Art

Cinefàgia

Dossier

Un any de domini punt cat

Xesc Forteza

Teatre Municipal

Xirriquiteula Teatre

a tempo!

Del 27 de desembre de 2007
al 4 de gener 2008, a les 20 h
Dies 31 i 1 no hi ha funció

Preu: 10 €
Infants fins a 12 anys, 6 €

Informació:

Telèfons 010 i 971 710 986
www.palma.es

Reserves:

teatrexforteza2@sf.a-palma.es

Ajuntament de Palma

www.xirriquiteula.com

EL MIRALL

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cifre
de Colonya

EL MIRALL

REVISTA CULTURAL
Novembre - desembre de 2007
Núm. 184

Edita:
OBRA CULTURAL BALEAR

Publica:
Associació EL MIRALL
C/ del Pare Bartomeu Pou, 31, bxs.
07003 Palma

Adreça electrònica:
<http://www.ocb.cat>
activitats@ocb.cat

President:
Jaume Lladó

Director:
Josep Melià

Cap de redacció:
Macià Calafat

Consell editorial:
Jaume Lladó
Josep Melià
Mateu Morro
Pere Bueno

Publicitat:
Santi Adrover

Producció, administració
i publicitat:
Tel.: 971 72 59 37
Telefax: 971 71 93 85
Apartat de correus 179
07080 Palma

Delegació a Barcelona:
Omnium Cultural
C/ de la Diputació, 276 pral.
08009 Barcelona

Delegació a València:
Acció Cultural del País Valencià
C/ del Baró de Càrcer, 37
46001 València

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió
dels autors.

Disseny
Marco Spinazzola

Maquetació i fotocomposició
Ecogràfic

Impressió
Xisco Arts Gràfiques
C/ del Baix Riera, 1-A, Palma
Tel. 971 475754

Dipòsit legal
PM 10-1987

EDITORIAL

EL PUNT CAT: UN ÈXIT COL·LECTIU

4

DOSSIER

UN ANY DE DOMINI PUNT CAT

5

OPINIÓ

TOMEU MARTÍ

22

ENTREVISTA

MACIÀ CALAFAT. ROGER BUCH

24

FRANKFURT 2007

SEBASTIÀ MORANTA. LES FRONTERES D'UN DEBAT

30

PREMIS 31 DE DESEMBRE

MACIÀ CALAFAT

36

EL SEMÀFOR

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

40

MISCEL·LÀNIA

JAUME LLADÓ

42

DISCOIDES

RAFAEL M. CREUS

43

LLIBRES

BIEL MESQUIDA. BLAI BONET I NADAL BATLE

46

ART

CRISTINA ROS. EN NOM DEL CÒMIC

50

ITINERARIS

GASPAR VALERO. LA TALAIA DE SON JAUMELL

52

CINEFÀGIA

MATÍAS VALLÉS. LES PITJORS PEL·LÍCULES DE L'ANY

56

El punt cat: un èxit col·lectiu

Editorial

El 16 de setembre de 2005 és un dia rellevant per a la nostra llengua i cultura. El 16 de setembre de 2005 la Corporació d'Internet per a l'Assignació de Noms i Números (ICANN en anglès) va aprovar el domini .cat per a la llengua i cultura catalanes. Darrere aquesta aprovació hi ha una feina ingent feta per una colla de gent que des de la seriositat i la intel·ligència ha aconseguit un èxit indiscutible. Són molts els esforços i les estratègies que han fet possible que la llengua i cultura catalana tenguin una especificitat pròpia a l'espai virtual. Una feina que s'ha vist recompensada amb l'enorme utilització i amb la favorable acollida que ha tengut el punt cat.

Les noves tecnologies –i especialment Internet– han suposat una revolució en les relacions humanes i en la metodologia d'adquisició i presa de contacte amb la informació i el coneixement. El món d'avui no s'entén sense Internet. És una revolució comunicativa. I la comunicació es fa a través d'uns instruments que anomenem llengua. Ens comunicam, en la majoria de casos, mitjançant un idioma.

Precisament el fet que Internet i llengua siguin dues coses íntimament lligades i vinculades és el motiu pel qual assolir l'existència del punt cat és tan important. Els identificatius territorials, els dominis territorials, tenen dues lletres; el punt cat no és un identificatiu territorial, és un domini lingüístic i cultural. La gran novetat del punt cat és que aconsegueix superar un món dominat pels estats. La gran novetat del punt cat és que aconsegueix donar visibilitat a una llengua i a la cultura que s'hi expressa. La gran novetat del punt cat és que singularitza a la xarxa una comunitat lingüística i cultural.

El centralisme i el jacobinisme fonamentats en la voluntat d'homogeneïtzar i uniformitzar tots els pobles d'un estat a través de la imposició d'una llengua és un pensament periclitat i propi d'un passat que té ben poc a veure amb la llibertat i la diversitat. La pluralitat lingüística i cultural hauria de ser objecte de protecció i preservació, així ho diu la Constitució de 1978. Tots sabem, però, que la realitat és molt dura i que els que es creuen dipositaris d'una unitat mal entesa s'han aixecat en guerra contra un domini, el punt cat, que en principi no té per què anar contra ningú. I no té per què anar contra ningú perquè és perfectament compatible amb altres dominis. El que succeeix és que n'hi ha que, tot i autoqualificar-se de *no nacionalistes*, estan obsessions amb un concepte nacional exclouent i essencialista.

Que recentment el Parlament de les Illes Balears hagi acordat que totes les pàgines web i adreces electròniques dependents del Govern balear incorporin de manera prioritària el punt cat, és un gest ple de sentit i farcit de complicitat cap a un procés de defensa i posada en valor d'una llengua i una cultura que, durant anys, ha vist com els que l'havien de protegir es dedicaven a generar conflicte sobre la seva utilització. La nova majoria política ha estat a l'altura de les circumstàncies i ha apostat per incorporar el domini que millor ens identifica al món.

Dins el procés de la recuperació de la nostra identitat col·lectiva molt sovint hem fabricat un discurs ple de lamentacions i d'horitzons foscos. Un discurs que molt sovint tenia connotacions excessivament negatives i poc engrescadores. Un discurs que molt sovint ens podia dur a conclusions nefastes, en què semblava que ja estava fet de nosaltres i que el nostre futur era negre. Doncs bé, el punt cat ens pot servir com una mostra de la nostra capacitat, com un èxit, com una demostració positiva que podem conquerir l'esdevenidor. Només per l'autoafirmació il·lusionadora val la pena rememorar la petita història del punt cat.

Un any de domini punt cat

Fundació
punt cat

Dossier

La meva pàtria és la meva llengua:

dos anys de punt cat

LLORENÇ VALVERDE

Indro Montanelli, periodista i analista polític italià, ho podia haver dit més fort, però no més clar: «No vull entrar en el món de la globalització com un apàtrida, sinó amb la meva identitat pròpia, i resulta que la llengua pròpia és l'instrument principal i la garantia de la nostra identitat.»

També ho havia dit per aquí Nadal Batle, de manera clara i contundent: «La meva pàtria és la meva llengua». I justament d'això va la qüestió del domini punt cat: Identitat i globalització, o més ben dit, identitat contra els efectes perversos de la globalització, tal com ho formulà Manuel Castells en la seva trilogia sobre l'era de la informació. Ara fa dos anys, la Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) –l'entitat responsable de la coordinació del sistema de noms de domini a Internet– va autoritzar l'existència del .cat com a nou domini d'Internet i va aprovar el corresponent acord que regula el seu funcionament. Era el final i el principi. El final d'un llarg camí, magistralment dirigit per l'Associació puntCat –amb Amadeu Abril com a principal estratègia– per fer entendre a aquesta corporació que tenia sentit fer un domini lingüístic i cultural, per a una llengua i una cultura sense estat propi, però amb ramificacions que s'estenien per tot el món. Enrere quedava l'intent d'aconseguir un domini .cat, tasca essencialment impossible, atès el criteri utilitzat per aquesta casta de dominis de dues lletres, ja que la seva existència depenia, essencialment, del fet que les dues lletres fossin un identificador d'estat dels reconeguts per la Unió Postal Internacional. Amadeu Abril ho va veure clar: a Internet els passaports no valen, en tot cas, cal canviar-los per diccionaris, i aquesta idea simple i una acurada estratègia –basada en el seu coneixement de la ICANN, de la junta directiva de la qual havia estat membre– varen conduir a la con-

secució del domini. Una història que ha estat relatada de manera fidedigna per Saül Gordillo en el llibre *Nacio.cat* (Llibres de l'Òmnium, 2007) i en puc donar fe que és fidedigna perquè, per diverses circumstàncies personals, vaig ser testimoni dels principals esdeveniments que s'hi descriuen, alguns en directe i d'altres per boca dels protagonistes. Però *Nacio.cat* és més que un relat d'un triomf col·lectiu, també és un manual de com s'han de fer les coses: de manera discreta, amb coneixement de causa, cercant complicitats..., reculant quan no era possible anar més endavant, i avançant al límit quan tocava. En una paraula, un cas d'estudi singular per ser tingut en compte i que converteix aquest llibre de Gordillo en imprescindible per a tots aquells que estan preocupats per la identitat a la nostra era. Aquest «tots» inclou els que hi estan a favor i també, malauradament, els que hi estan en contra, ja que una altra vegada no es deixaran sorprendre.

No puc, però, parlar del .cat, d'identitat, Internet i de globalització, sense esmentar John Perry Barlow i la seva Declaració d'Independència del Ciberespai, feta pública a Davos el febrer de 1996 en el decurs de la reunió anual del Fòrum Econòmic Mundial. El Congrés americà havia aprovat una primera llei que intentava posar límits a les possibilitats d'Internet, amb l'excusa de protegir la decència. Barlow, que era a Davos convidat per la cúpula econòmica mundial perquè explicàs la seva visió d'Internet, va considerar convenient redactar i donar a conèixer una declaració, escrita de manera gran-

diloqüent, que començava així: «Governants del món industrialitzat, fatigats gegants de carn i acer, vinc del Ciberespai, la nova llar de la ment. En nom del futur, a vosaltres, que sou del passat, us deman que ens deixeu en pau. No sou benvinguts entre nosaltres. No teniu cap autoritat on ens reunim.» Continuava amb diverses consideracions, molt assenyades i certament sorprenents, sobre les diferències entre el Ciberespai i el món físic, particularment sobre la identitat: «Les nostres identitats no tenen cos, per consegüent, a diferència de vosaltres, no podem obtenir l'ordre usant coaccions físiques[...] i [...] poden ser distribuïdes per moltes de les vostres jurisdiccions». També dedicava un apartat a la nova manera de propagació de les idees que Internet obria: «Les vostres indústries de la informació, cada dia més obsoletes, tracten de sobreviure tot proposant lleis, a Amèrica i arreu, que diuen que posseeixen l'expressió, en si mateixa, per tot el món.

Aquestes lleis declaren que les idees són un altre producte industrial, no més noble que els lingots de ferro. En el nostre món, qualsevol cosa que la ment humana sigui capaç de crear pot ser reproduïda i distribuïda infinitament sense cap cost. El transport global del pensament ja no requereix les vostres fàbriques per poder dur-se a terme.»

I tot això sense oblidar les noves formes de colonialisme associades a la globalització i a Internet: «Aquestes mesures colonialistes i cada vegada més hostils ens col·loquen en la mateixa posició de tots els defensors de la llibertat i de l'autodeterminació que ens han precedit i que han hagut de rebutjar l'autoritat de potències llunyanes i mal informades. Hem de declarar els nostres éssers virtuals inaccessibles a la vostra autoritat, tot i que l'acceptam per als nostres cossos. Ens expandirem per tot el Planeta de manera que ningú no podrà detenir els nostres pensaments.»

«Crearem una civilització de la ment en el ciberespai, que serà més humana i més justa que la del món que els vostres governs han creat fins ara».

Aquell mateix any, juliol de 2006, John Perry Barlow va participar en un curs d'estiu de la UIB a Palma, en el qual, a més de llegir també la seva declaració, va avisar dels perills de la neocolonització que veïa de la mà d'Internet. Tot plegat, la seva declaració d'independència podria ser considerada com un conjunt de principis genèrics fonamentals que regeixen –o haurien de regir– el ciberespai dels quals el domini .cat en seria una de les primeres i més pregoneres manifestacions.

Però l'autorització del punt cat per part de la ICANN era també el principi d'una aventura que requeria del compromís actiu de la comunitat que hi donava suport. Els prop de trenta mil dominis .cat registrats a dia d'avui mostren, d'altra banda, que la ICANN no es va equivocar quan va avaluar l'exis-

força, anava adreçat a una comunitat definida per criteris molt concrets i que havia de ser representada adequadament. La qual cosa posa de manifest un altre –potser el més important– dels actors essencials en aquesta història d'èxit: la societat civil. A més de signar de forma massiva la petició, va adoptar sense embuts el domini .cat per als seus webs. Si aquests no haguessin existit, difícilment no s'hauria pogut tirar endavant la iniciativa. Justament aquest factor, el de la presència del català a Internet, és una de les millors garanties per assegurar el futur de la nostra llengua i, en definitiva, el de la nostra identitat. Joan Francesc Gras, president de la Fundació puntCAT i bon amic, ho va dir de forma concisa i clara: «Si som a Internet tenim el futur assegurat». I qui diu Internet, diu qualsevol tecnologia que pugui aparèixer en el futur i que involucri, tal com ho fa Internet, la llengua. No debades, cada dia esdevé més clar que el futur i la importància d'una llengua no depenen tant del nombre de parlants que tenguim com de les coses que s'hi diguin i, també, dels mitjans emprats per dir-ho. Si fa uns anys el repte estava del costat de les tecnologies de la impremta –i de la ràdio i de la televisió– i ara ha estat del costat d'Internet, en el futur pot estar –i de ben segur estarà– de qualsevol altra forma de tecnologia que pugui aparèixer. Hem de continuar preparant-nos, com ara ho hem demostrat estar. Cal insistir: tota la fina estratègia dels impulsors del .cat no hauria servit de res si ara no hi hagués aquests prop de trenta mil dominis registrats.

tència de la comunitat lingüística i cultural de parla catalana com una comunitat ben definida i representada a través d'una entitat i d'un projecte que havia rebut un ampli

suport intern. Aquesta era una de les moltes condicions, potser la més important després de les econòmiques, per donar llum verda a una proposta de domini que, per

Cream espais per conuiu

Roldan
Cream espais per conuiu

971 763 666 · www.roldan.es

XXVII PREMI DE NARRATIVA INFANTIL I JUVENIL

GUILLEM CIFRE
DE COLONYA

OBRES GUANYADORES DEL PREMI
"GUILLEM CIFRE DE COLONYA"

- "EL RAÏM DEL SOL I DE LA LLUNA" de Miquel Rayó (1982)
- "ELS SET ENIGMES L'IRIS" de Mercè Canela (1983)
- "EN MIQUEL SOBRE L'ASFALT" de Joaquim Carbó (1985)
- "L'ALQUÍMIA DEL COR" d'Eusèbia Rayó (1986)
- "LES AVENTURES D'EN TRES I MIG" de Pere Rosselló (1988)
- "CAU I FOGUERA" de Mª Angels Bogunyà (1988)
- "LA MADONA DEL MAR I ELS PIRATES" de Miquel Ferrà (1989)
- "EL GRAN INVISIBLE" d'Albert Dasí (1990)
- "EL MANDARÍ I JO" de Rosa Mª Colom (1991)
- "ALLÒ QUE CONTA EL VENT DEL DESERT" de Pere Morey (1993)
- "L'EMPAITAGRILLS I LA NOIA DE LA LLUNA" de Josep F. Delgado (1994)
- "ENTRE EL CEL I LA TERRA" de Ponç Pons (1995)
- "LÚNIA" de Marta Barceló (1996)
- "TINY DE LLUM I DE LLUNA" d'Antoni Garcia (1997)
- "LA GUERRA DELS XICLETS" de Jordi Folck (1998)
- "AIXÓ ERA UNA ERA" de Tomeu Vidal (1999)
- "NAUS DRAC AL MEDITERRANI" de Xavier Guillaumon (2000)
- "L'ESCOLA SECRETA DE MADAME DUDÚ" de Rosa Mª Colom (2002)
- "L'ÚLTIM DINOSAURE" de Xavier Beltran (2003)
- "TERRAMOLSA" d'Antoni Garcia (2004)
- "ELS CAÇADORS DEL SOL" d'Antoni Oliver (2005)
- "ELS FUGITIUS D'ÀTICUS 89" de Lluís Vilarrasa (2006)
- "EL TRESOR DEL PIRATA PELUT" de Pep Toni Brotons (2007)

BASES

- I. La Fundació Guillem Cifre de Colònia convoca la vint-i-setena edició del Premi de Narrativa Infantil i Juvenil "Guillem Cifre de Colònia", en llengua catalana, destinat a premiar una novel·la sobre tema lliure per servir de lectura a infants i joves de 8 a 12 anys d'edat.
- II. Podran concórrer al premi tots els autors que ho desitgin, sempre que l'obra estigui escrita en català i sigui inèdita.
- III. Els escriptors que vulgin participar-hi hauran d'enviar els seus originals, escrits en llengua catalana, d'una extensió entre el 60 i 80 fulls a doble espai, per una sola cara i per quadruplicat a: COLONYA Fundació Guillem Cifre, Plaça Major, 7 - 07460 Pollença (Mallorca), abans de dia 2 de maig de 2008 amb la indicació: Premi de Narrativa Infantil i Juvenil "Guillem Cifre de Colònia".
- IV. Les obres que participin al concurs podran presentar-se directament firmades per l'autor (indicant nom, llinatges, adreça, telèfon) o sota pseudònim, figurant, en aquest cas, les dades personals abans dites en sobre a part.
- V. El Jurat serà format per: Anna Canals, David Monserrat, Miquel Rayó i Pere Rosselló.
- VI. El veredictes es farà públic en el transcurs d'un acte literari, la data i el programa del qual s'anunciarà oportunament.
- VII. Els originals podran ésser retirats de COLONYA Caixa d'Estalvis de Pollença durant els trenta dies següents a la proclamació del veredictes.
- VIII. L'obra guanyadora del Premi Guillem Cifre de Colònia serà publicada per l'editorial La Galera.
- IX. La quantia del Premi serà de 7.000 Euros, un terç dels quals s'entregaran al guanyador a compte de drets d'autor.
- X. La presentació d'originals a aquest Premi suposa la plena acceptació de les bases. En qualsevol cas, la Fundació Guillem Cifre de Colònia resoldrà les circumstàncies no previstes en elles.

El futur de puntCAT: del compromís a l'esperança

JOAN FRANCESC GORDILLO

Quan parlem de puntCAT hem de deixar molt clar que ho feim de la Fundació i del registre, d'una entitat o d'un domini d'Internet. El que sí que és cert és que estam parlant d'un projecte que ha aconseguit el primer objectiu: aconseguir un domini per a la comunitat lingüística i cultural en llengua catalana.

Actualment, la Fundació té dues parts diferenciades: El Patronat i el Registre. El primer és l'equivalent a un consell d'administració de qualsevol empresa, però amb la particularitat que som una entitat sense afany de lucre i no vinculada directament a cap partit polític ni administració pública (això era una condició imprescindible per poder optar a un domini). Des del Patronat hem col·laborat a assentar les bases del futur funcionament de la Fundació. L'altra part és el Registre o Direcció General, encapçalada pel director de la Fundació, Jordi Iparraguirre, i el seu equip de col·laboradors i col·laboradores que vetllen per la gestió i pel funcionament tècnic, administratiu i de projectes del domini.

La majoria de la gent desconeix molt què és i com es gestiona un domini; d'això, bona part de culpa la tenim les persones que hem lluitat per la consecució i posterior posada en marxa del domini. Hem guardat molt de silenci durant el temps que esperàvem obtenir-lo. La nostra societat no està gens acostumada a «guanyar», i això ha fet que quan es parla d'aquesta victòria col·lectiva com és el .cat hom es plantegi el futur com un projecte a la recerca permanent d'objectius idealistes. I la realitat és ben diferent, per garantir el nostre futur cal ser molt realistes i continuar treballant dur.

A data d'avui, un any després d'haver posat el domini a l'arrel (hi ha un megaordinador anomenat Root Server on cal posar el domini per primer cop perquè a partir d'aquest moment pugui ser usat a la xarxa), d'objectius, en tenim, en tindrem i en cercarem de nous,

però abans que res cal parlar de compromís. D'un compromís a diverses bandes i que estableix gairebé per si mateix la línia o les línies mestres de futur.

Just en el mateix instant d'aconseguir el domini, la primera qüestió que ens va venir al cap va ser preguntar-nos: quants de dies ens torbarem a signar el contracte? O sigui, qualsevol entitat que gestiona un domini d'Internet ha de signar un contracte amb la ICANN (Corporació d'Internet per a l'Assignació de Noms i Nombres), altrament coneguda com Govern d'Internet. En el nostre cas el contracte s'ha signat per deu anys renovables. Això implica que quinzenalment, mensualment, trimestralment i anualment reportam a aquesta organització mundial amb seu a Califòrnia tota una sèrie de dades i d'informes necessaris per al control del bon funcionament del registre.

És a dir, un cop assolit el primer objectiu, cal fer que el domini sigui gestionat per qui el va demanar. Cal, doncs, preservar el patrimoni .cat, i aquesta tasca silenciosa i amagada ha de garantir el nostre futur. Paral·lelament, hi ha un segon compromís, aquest amb la «gent nostra», ja que gairebé 70.000 adhesions, encapçalades per 98 entitats (en el moment de lliurar el dossier a l'ICANN varen ser 67 entitats, a causa que algunes de les restants entitats tenien problemes amb algun document), varen fer possible tenir una representativitat àmplia i, per tant, ara cal correspondre-les, establir lligams i no trepitjar-los el terreny. El món és molt gran i hem d'evitar cap mena de competència.

I continuant amb els compromisos, ens queden el de la societat i el de les noves generacions. Amb la societat catalanoparlant, perquè està fent possible l'èxit del domini gràcies al seu ús massiu i per tant hem d'intentar facilitar més encara aquesta utilització mitjançant eines com la postvalidació, que consisteix a poder aconseguir un domini just en el moment en què el demanes ofertes de fins al 50% per a entitats o grups, mitjançant la plataforma de promocions que actualment ja funciona i, dia rere dia, intentar millorar l'adquisició de dominis i el seu ús quotidià. Això implica feina i dedicació. El dia a dia de la gestió tècnica

cocomercial del .cat és molt important.

Com a Fundació que som, i per tant sota la legislació corresponent, tenim un objectiu fundacional i, segons estableix la llei, estam obligats a complir-lo.

«La finalitat fundacional és promoure tota mena d'activitats relacionades amb la creació, gestió i control del registre del nom de domini .cat, d'altres identificadors únics utilitzats a les xarxes globals de comunicació i, en general, de la promoció de la llengua i la cultura catalanes a l'àmbit d'Internet i de les noves tecnologies de la informació...», primer paràgraf de l'article 3 dels actuals estatuts.

O sigui que el nostre futur també el determina la llei de fundacions i creim que queda molt clar; en primer lloc, el domini, que és la nostra raó d'existir, i després tot allò que agermana Internet i noves tecnologies amb la nostra llengua. Ens han proposat amb molt poc temps «diverses aventures» que hem rebutjat. Nosaltres no podem, ni ho farem, fragmentar encara més l'espai de l'activisme català per passar a ser competidors dels que ens han donat suport.

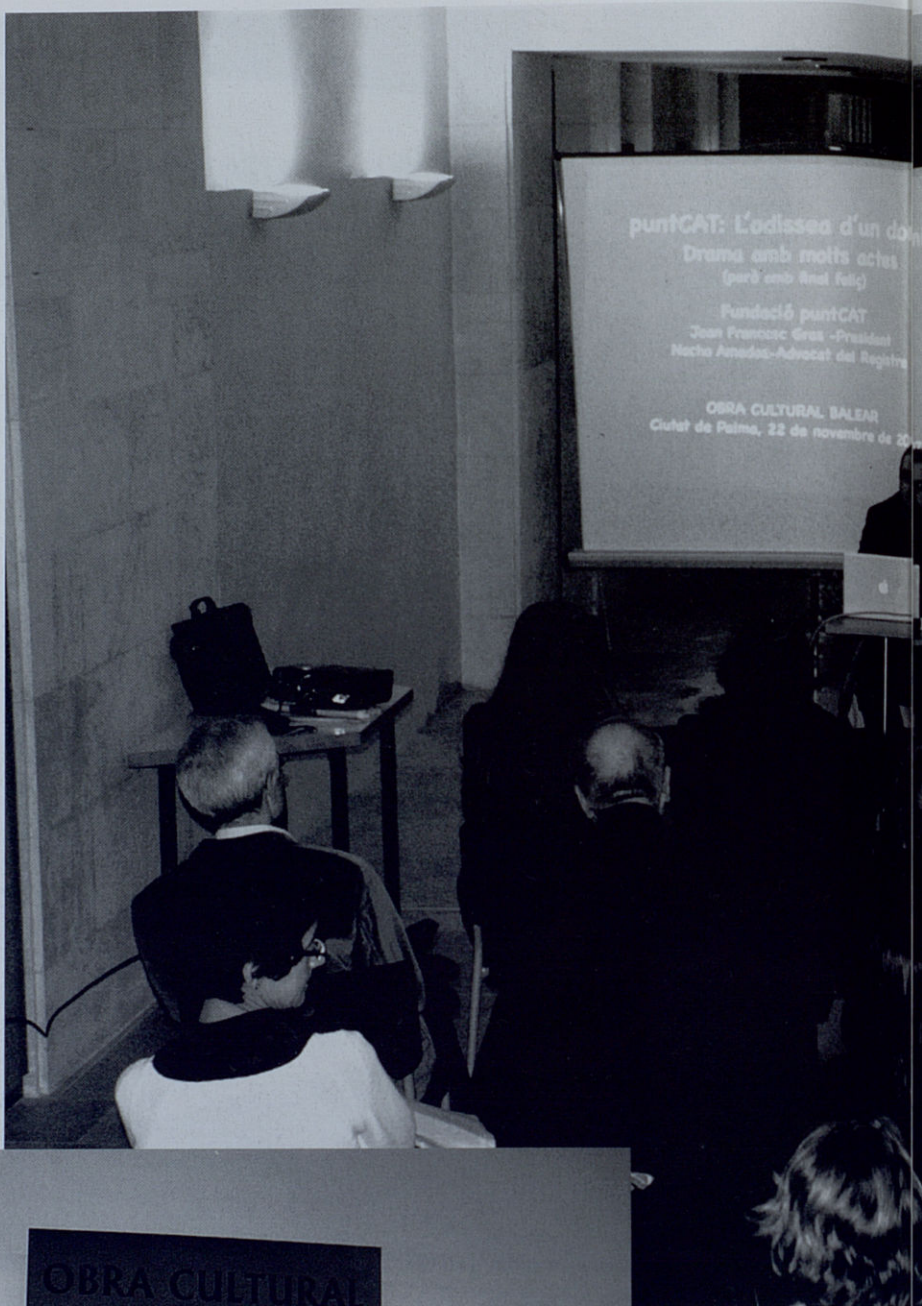
I el darrer compromís, l'hem adquirit amb nosaltres mateixos, com a persones i com a professionals del sector tecnològic: hem de continuar treballant i lluitant per no

perdre allò que entre tots hem aconseguit.

A partir d'aquí, és quan ve l'esperança. Creim que podem aportar un valor afegit al món associatiu en llengua catalana. Ja hem iniciat contactes oficials amb diverses entitats que ens van donar suport, com és l'Obra Cultural Balear, Òmnium Cultural a Catalunya i l'ACPV (Associació Cultural del País Valencià), a totes els hem proposat de col·laborar en àmbits que relacionin cultura catalana i Internet o noves tecnologies. Vàrem participar a la darrera Fira del Llibre de Frankfurt, i en la mesura que aconseguim un millor funcionament del registre, restablím lligams amb les entitats adherides a puntCAT.

Ens agradaria en un futur no gaire llunyà poder posar en marxa petits projectes tecnològics que tinguin utilitat a la comunitat. Un exemple és el nostre «robotarany» batejat com Caterina, que feim servir per obtenir dades sobre l'ús del domini. D'aquesta idea ben aviat en sortirà un projecte de final de carrera d'una facultat d'informàtica.

Ara fa just un mes, varem assistir a un ICANN *meeting* (trobades qua-

drimestrals de tota la comunitat icaniana en algun indret del món) on el nostre director va ser elegit membre d'un comitè d'aquesta organització anomenat GNSO. Això passava a la ciutat de Los Angeles, i abans de tornar cap a casa, vàrem passar pel Silicon Valley, concretament a la ciutat de Mountain View a una hora de cotxe de San Francisco aproximadament. Doncs bé, allà vàrem aconseguir, en visitar la seu mundial de l'empresa Google, que algunes hores després quedàs activat el domini google.cat i ara ja tenim

dos cercadors internacionals que funcionen amb el .cat (Yahoo i Google).

A aquestes empreses tecnològiques globals, no els oferim que canviïn allò que nosaltres mateixos no hem sabut o no hem volgut fer. Senzillament, els explicam que som una oportunitat de negoci, que mitjançant el domini definim una comunitat internàutica potent i que si volen estam disposats a col·laborar amb elles (hem fet alguna proposta concreta). És a dir, donam a conèixer la nostra realitat amb fets i projectes, però

no perdem gaire temps a explicar-la a gent que és massa aliena a nosaltres.

Estam preparant projectes difícils de dur a terme perquè són innovadors, i sempre ho feim conjuntament amb altres institucions o empreses. Som a l'era Internet i les coses es fan en xarxa i per tant en equip. Les estructures massa jeràrquiques no són ni el nostre model, ni el nostre mirall de futur. Volem projectes realistes perquè amb realisme, sobretot, és com s'ha aconseguit el domini, i no somiant truites.

No hem de caure en la temptació de viure de rendes, és la millor manera de fracassar. S'ha de continuar treballant dur i amb constància i d'aquesta manera ser fidels al nostre múltiple compromís que ens ajudarà a obrir mons que ens donin molta esperança, ja que, en definitiva, hem aconseguit tenir el primer i únic (de moment) domini lingüístic i cultural a Internet. Si no traïm l'essència dels valors amb els quals vàrem arribar al primer cim, continuarem lluitant per fer moltes coses en el món futur, molt dominat per la tecnologia.

Si estam a Internet, tenim el futur assegurat. Som locals i ens projectam globalment, i elsqui sempre ens desqualifiquen per «localistes» ara tenen un argument menys. Ens va donar el domini una organització internacional perquè vàrem acreditar i demostrar que som vius, que existim i perquè som a molts llocs del món.

Si hom pensava en un futur del .cat diferent, entre romàntic i somniador, un xic elitista, o lluitador de causes impossibles o perdudes, pot endur-se alguna decepció. Hem arribat fins aquí amb molt de treball, paciència i discreció, el millor que podem (hem de) fer és ser fidels a les nostres arrels perquè, com deia la cançó, «qui perd els orígens, perd la identitat.»

La llengua i la cultura catalanes són a la primera divisió d'Internet, feim l'esforç col·lectiu de continuar fent-ho bé.

Entrevista

Saül Gordillo (Calella, 1972) es va iniciar en el periodisme a la premsa local i comarcal. Corresponsal del diari *El Punt* a Calella, posteriorment va ser director de les edicions de Rubí i el Maresme i redactor en cap de política i Països Catalans de l'edició de Barcelona. L'any 1999 va impulsar les edicions locals de Vilaweb a Pineda i Calella i va entrar en contacte amb el periodisme digital. Des de 2004 es va introduir en el món dels blogs, amb la publicació de *Bloc sense fulls*, una experiència centrada en el comentari de l'actualitat política. El 2007 ha impulsat la creació del portal de blogs polítics en català Poliblocs, pioner a la xarxa. Actualment, és director de l'Agència Catalana de Notícies. Ha vingut a Mallorca a presentar el seu llibre *Nacio.cat*, una crònica del procés que va dur a aconseguir el domini .cat per a la llengua i la cultura catalanes a Internet.

Saül Gordillo

«Internet crea l'espai català
de comunicació»

MACIÀ CALAFAT

Què us va impulsar a dedicar-vos al periodisme?

Vaig començar a Ràdio Pineda i després vaig fer col·laboracions a la revista local del meu poble, *El Nunci*, on em va influir Paco Grau, l'escriptor que l'havia recuperada. Es tracta-

bé televisió local a Pineda, on vaig coincidir amb en Joan Pujades. El que em va impulsar a dedicar-me a aquest món varen ser les ganes de fer coses, de comunicar i de participar.

A quins mitjans de comunicació vàreu començar la vostra tasca periodística professional?

La meva carrera l'he feta pràcticament tota a

tor, cap de secció de l'edició del Maresme i director de les edicions de Rubí i del Maresme. Finalment, quan *El Punt* va decidir obrir l'edició de Barcelona hi vaig anar com a redactor en cap de política i de Països Catalans. Simultàniament, en els darrers anys, he posat en marxa les edicions de Vilaweb a Calella i Pineda i després he fet el *Bloc sense fulls*. Sempre he fet periodisme de proximitat, en la darrera etapa, des de la xarxa.

Internet representa un canvi important per a les empreses periodístiques. Com vàreu prendre contacte amb el periodisme digital?

A través de Vilaweb, que al principi

«El sobiranisme ha tingut reflex a la xarxa gràcies als blogs»

va d'una persona que havia patit la guerra i que havia viscut l'exili interior, i em va influir molt. Vaig fer tam-

El Punt. Vaig començar de correspon-sal de Calella, fent tot tipus d'informació local. Després vaig ser redac-

llum i gas
amb més energia que mai

E gesa endesa

FONO
902 500 902
GESA

AVARIES: 902 534 902

va ser revolucionari perquè va fer un plantejament de mitjà global: informar de la globalitat des de la localitat. Vaig participar a la revista *Reporter*, un mensual molt potent de la meua comarca. A partir d'aquí, vaig entrar en contacte amb Vicent Partal i Assumpció Maresma, i ells em varen implicar, juntament amb Oriol Ferran, perquè fes informació local a la xarxa. Això devia ser l'any 1999.

Per quin motiu pensau que una cultura com la catalana ha aconseguit tanta presència a la xarxa si la comparem amb altres amb la mateixa demografia?

No sé si hi ha una explicació, simplement és així. Segurament perquè ja als orígens d'Internet, els anys 1993 i 1994, de les cent primeres pàgines d'Internet a tot el món, una era en català, la de la Universitat Jaume I de Castelló. I, pel que fa a l'Estat, sempre hi ha hagut gent dels Països Catalans que ha estat involucrada en projectes pioners a

la xarxa. Des del 1994 fins ara, molta gent ha fet coses a Internet en català, des de diversos fronts i fent una feina de formigueta, sovint sense pressupost i sense recompensa. Això ha estat un brou de cultiu, ens ha donat una presència i una visibilitat a la xarxa que ara es veuen en els mesuradors de rànquing.

Vàreu ser també pioner en l'adopció del blog com a mitjà periodístic. Quina pensau que és l'aportació dels blogs al periodisme català?

Jo crec que els blogs han estat una eina interessant per afavorir la conversa i la participació a la xarxa. La gent ja no rep només informació: crea continguts i aporta el seu granet d'arena a través dels blogs. En el cas concret del periodisme hi ha hagut blogs que han servit perquè els professionals ens espavilàssim. Sovint alguns han dit coses que els mitjans convencionals no s'atrevien a dir i sovint molts periodistes hi han recorregut

per fer públiques informacions que no podien explicar a les seves empreses. Ha estat aire fresc per a un determinat sector i una determinada generació, encara que no tota la professió els ha acceptat. Hi ha periodistes que encara són molt reticents, que afirmen que tot això és una moda passatgera i que no té res a veure amb el periodisme. Però són un element nou, un nou gènere en la manera de comunicar, d'informar i de compartir inquietuds i gusts.

També hi ha el fenomen dels anònims confidencials, que transmeten informacions poc fiables...

Sí, però això no és periodisme, és una altra cosa. Darrere l'anonimat dels blogs hi ha gent que ha aprofitat per defensar interessos que no tenen res a veure amb el periodisme. Sota un aspecte de mitjà, han fet una funció poc ètica.

El Blog sense fulls, en què feis una

nacionalista i independentista, com varen ser la manifestació del 18 de febrer de 2006 i la campanya contra l'Estatut. D'altra banda, també hi ha qui afirma que a través d'Internet estan més que representades posicions radicals, de manera que un independentisme que és hegemònic en aquest àmbit no és compartit per la majoria de la societat. Què en pensau?

La xarxa és un termòmetre i de vegades hi ha febrades molt fortes, però després la temperatura davalla. Quan hi va haver la manifestació del 18 de febrer contra la retallada de l'Estatut, a la xarxa es cridava a la participació, i als mitjans de comunicació convencionals pràcticament ni se'n parlava. Va ser un èxit i molta de gent es va dur la gran sorpresa. «Com pot ser que hi hagi anat aquesta gran quantitat de gent i no ens en temessim?», es demanaven. Qui seguia tota la reflexió i el debat per Internet podia tenir una pista. També és cert que quan hi va haver el referèndum de l'Estatut, que va sortir aprovat amb una baixa participació, el sobiranisme no va tenir un vot ni molt menys majoritari contra el text, tot i la forta campanya a través de la xarxa. De manera que tot s'ha de relativitzar. El que és cert és que Internet complementa els altres mitjans i que té un paper important en el debat cívic i polític dels Països Catalans. Afortunadament, la tecnologia afavoreix que, amb pocs recursos, puguis arribar a molta de gent amb qui d'altres maneres no podries

anàlisi crítica de la realitat catalana des d'una perspectiva independentista, és un dels més visitats dels Països Catalans. Els blogs permeten expressar idees de caire sobiranista que no tenen presència als mitjans de comunicació convencionals?

El sobiranisme ha tingut un reflex a la xarxa gràcies als blogs. Aquest fenomen en part correspon a una

realitat que estava amagada i en part ha estat notable per la anormalitat que sovint té el sobiranisme en els mitjans convencionals. Els blogs han fet una feina de suplència. El sobiranisme hi ha hagut de recórrer perquè no tenia ressò en els mitjans de l'establishment.

La xarxa ha tingut un paper important en actes de mobilització

*Viatges Martel us desitja
Molts d'anys*

Feliç 2008

connectar. Gràcies a la xarxa i al domini punt cat s'està creant un territori que agrupa milers de persones i que posa el català a tot el món. No tenim una televisió que agrupi tots els territoris de parla catalana, no hi ha diaris, no hi ha emissores de ràdio... Internet, en canvi, crea l'espai català de comunicació sense necessitat de grans recursos.

Una de les vostres iniciatives ha estat l'impuls del portal de blogs polítics en català *Poliblocs*. Amb quins objectius?

La veritat és que va començar essent la continuïtat lògica del meu blog, on vaig posar un directori d'enllaços amb altres blogs, que es va anar descontrolant per la gran quantitat de polítics que localitzava i incorporava. Com que el meu blog no permetia una gestió àgil i eficient dels enllaços, el pas lògic va ser la creació del portal, com a eina de localització per partits, per pobles i per temàtiques..., i que s'actualitzàs amb noves incorporacions. Ha tingut un èxit important: és el primer portal, com a mínim a l'Estat, de blogs polítics.

Un dels fets més importants de la presència catalana a Internet ha estat l'aprovació del domini punt cat. Precisament al vostre llibre, *Nacio.cat*, expliqueu el procés gràcies al qual es va aconseguir. Quines pensau que han estat les claus de l'èxit d'aquest domini?

La clau és que el punt cat és una matrícula que dona visibilitat a la xarxa a una realitat que ja existia. De pàgines en català ja n'hi havia a Internet. El que passa és que ara gràcies al punt cat tenim el nostre barri, el barri de la comunitat catalana, a la xarxa. Primer, perquè els promotors de la candidatura varen ser molts, i després perquè ha coincidit la concessió del domini amb un moment en què a la xarxa hi havia molta participació. Per tant, molta gent, en el moment de

triar la seva matrícula, en lloc d'agafar el punt com o el punt org, podia elegir el punt cat. És un domini transversal, que no va en contra de cap altre domini ni de cap altra identitat, està vinculat a la llengua i molta gent s'hi pot sentir còmoda. No està vinculat a un territori ni té una connotació política. Al Principat i a les Illes Balears ha estat ben acceptat.

Aquí hi ha hagut una polèmica política

Bé, hi ha hagut polèmica, però el Parlament de les Illes Balears ha aprovat que totes les webs duguin el punt cat, i això no vol dir que vagi contra una identitat balear, sinó que se suma a la causa comuna del català a la xarxa. És més fàcil a través de la llengua i la cultura que a través d'un domini territorial.

El punt cat ha demostrat que els catalans podem jugar a primera divisió. Creis que la lliçó s'hauria d'aplicar a altres àmbits de la nostra societat?

El punt cat és la recepta per a moltes de les empreses que els catalans ens proposem en el futur. La clau de l'èxit de la candidatura varen ser la intel·ligència, la discreció, la complicitat, no fer partidisme, conèixer les regles del joc, la diplomàcia... Es varen fer les coses tan ben fetes, que és el que intent explicar en el llibre; jo crec que d'aquí en pot sortir la recepta vàlida per a altres coses que ens pro-

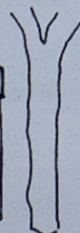
posem en aquest món global. La manca de discreció en el tema de les seleccions esportives catalanes

hi ha anat en contra. La discreció en el punt cat hi va anar a favor. Prenguem nota dels encerts en la

"Encara queden botigues"

Casa Domar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES · ARTICLES PER A ARTISTES · VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77 - Telèfon 971 72 14 83 - Fax 971 71 93 12 · 07002 - PALMA (MALLORCA)

candidatura punt cat i apliquem-los a tot.

Sou des de fa pocs mesos director de l'Agència Catalana de Notícies, una de les primeres agències de notícies digitals. Quins projectes de millora us heu marcat?

L'Agència era pionera a nivell tecnològic perquè es va crear ja per Internet. Vàrem ser de les primeres d'Europa a fer-ho. El temps ens ha donat la raó. Ara es tracta d'innovar cada dia. L'espai que vàrem ocupar des del començament va

ser el de la informació local i de proximitat. Un dels canvis que m'he proposat és aprofitar la presència territorial per posar-la en valor en clau nacional. Ara el que hem de fer és aprofitar tots els continguts d'informació de proximitat i, amb els recursos modestos que tenim, fer una agència pròpia que sigui del país, en la llengua pròpia del país, que tenguim molt clares les seves prioritats i els seus referents i que tenguim ambició d'agència nacional. Estam aconseguint que molts mitjans de Barcelona, que fins ara no agafaven els

continguts que subministrava l'ACN, els acceptin. Nosaltres els donam una informació que no tenen i que és molt important per a les versions electròniques dels diaris, que és on no hi ha limitació d'espai. Ens estam adaptant al periodisme multimèdia. Pensam que l'entrada de la TDT ens obliga a tenir molt clar que els mitjans ens demanaran imatges en el futur i que hem d'estar preparats.

Un dels aspectes que s'ha de destacar de la Internet catalana és que és l'únic àmbit en què la informació pot cobrir la totalitat dels Països Catalans, fet que no passa als mitjans convencionals. Així i tot, encara hi ha molta feina per fer. Des de l'Agència Catalana de Notícies us heu plantejat augmentar els corresponsals a la resta del territori?

Quan vaig arribar a l'ACN no hi havia informació del País Valencià ni de les Balears. I, sense pressa però sense pausa, m'agradaria que en un període curt de temps poguéssim tenir aquests continguts d'una manera normal. De la mateixa manera que hi ha un Institut Ramon Llull que intenta actuar sobre el territori que té una mateixa llengua i cultura, el nostre referent d'espai comunicatiu català el tenim molt clar i cercam aliances per aconseguir continguts. A la Catalunya Nord ja tenim un corresponsal. Tampoc no tenim encara ben muntada una estructura internacional que expliqui el que fan els catalans arreu del món. Això és una feina més lenta.

Cap a on creis que evolucionarà el periodisme?

Jo no sóc cap guru. Fins ara a la xarxa la informació estava molt vinculada a la immediatesa. Jo crec que en el futur els lectors podran participar encara més, posant-hi més continguts. Els mitjans, per la seva banda, donaran una línia editorial i d'interpretació que fins ara no hi és.

Les Illes Balears i el dret a decidir

TOMEU MARTÍ

No se si serà l'onze de setembre de l'any 2014, però estic segur que Catalunya exercirà el seu dret a l'autodeterminació en els propers anys.

Els centres d'estudis que elaboren prospeccions i possibles escenaris de futur parlen del naixement a Europa, a curt termini, de quatre nous estats: el dels escocesos, el dels flamencs, el dels bascos i el dels catalans. Saber quina extensió tindran els dos darrers, sembla, a dia d'avui, més complicat. El canvi de mil·lenni s'ha fet al continent europeu en clau autodeterminista. Des de fa una vintena d'anys, una onada de renovació impulsada pel dret a decidir recorre el continent europeu i converteix el mapa post Guerra Freda en aquell famós mapa anomenat de l'Europa de les Nacions, que als Països Catalans distribuïa el CIEMEN i que no creien veure realitzat ni la majoria dels que el tenien penjat al seu despatx. Estònia, Letònia, Lituània, Eslovàquia, Eslovènia, Croàcia, Macedònia, Bòsnia i Hercegovina, Montenegro, Geòrgia, Ucraïna, Bielorrússia... han pintat el contorn del seu país amb color d'estat propi. Cada nova independència suscita i reobre el debat a Catalunya. Recordem que l'any 1991, davant els processos independentistes de les repúbliques bàltiques, milers de persones sortiren al carrer, a Barcelona, per reclamar l'autodeterminació dels Països Catalans. L'aleshores president de la Generalitat, Jordi Pujol, digué allò que: «Catalunya és com Lituània... però Espanya no és l'URSS.» Dos anys abans, el 12 de desembre de 1989, el Parlament de Catalunya aprovà sense cap vot en contra que el poble català no renunciava al dret a l'autodeterminació.

El 18 de febrer de 2006 (poc abans del referèndum sobre el nou estatut) i el passat 1 de desembre, es varen fer dues grandioses manifestacions, també a Barcelona, amb el dret a decidir com a eix central

i amb la «desafecció» a Espanya com a teló de fons.

Els vents autodeterministes cada vegada són més a prop, i després que flamencs o escocesos encetin el meló dels processos de lliure determinació en el si de la Unió Europea, el debat al País Basc (on hi ha previst un referèndum per decidir si tenen dret a decidir) i a Catalunya serà, previsiblement, més intens que mai.

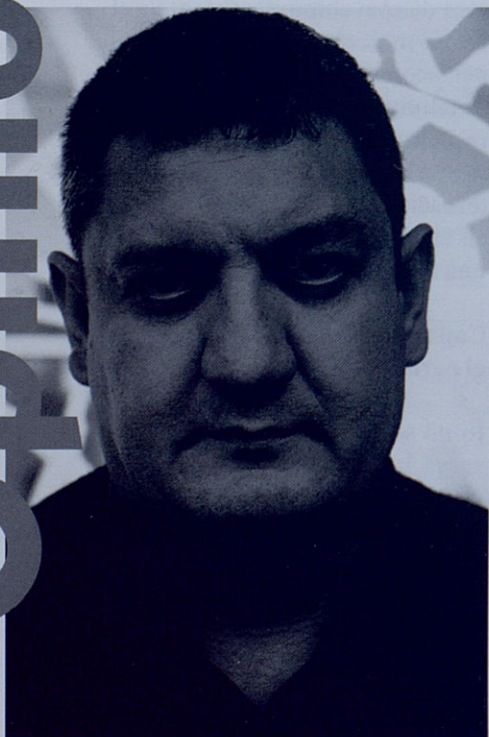
I a les Balears, on la majoria de les vegades d'aquests debats només ens arriben les galtades provinents de Madrid, què passarà?

Tenim poques certeses, però ben segur que el debat ens afectarà. En primer lloc, cal dir que les Illes Balears estaran situades en l'epicentre del debat sobiranista. Es veuran estirades per dues forces de direccions contràries: un imperi espanyol ferit en el seu orgull que aplicarà la vella tàctica del pal i la pastanaga, i la temptació de provar un futur en llibertat de la mà de la nova Catalunya lliure i sobirana.

Tindrem aleshores prou força, valentia, habilitat i intel·ligència per optar per la llibertat o bé ens entrarà la por escènica i el pànic d'allò que és nou? Decidirem junts o cada illa pel seu costat?

Per ventura, totes aquestes cabòries us semblaran plantejaments estrambòtics i fora de lloc en uns moments en què les Illes Balears no tenen garantida la seva supervivència cultural i lingüística. Al 98% per cent dels lituans també els ho hauria semblat si s'haguessin plantejat la independència del seu país el 1989. Cal que qualcú es posi a treballar des d'ara mateix des de la perspectiva del dret a decidir a les Illes Balears. És imprescindible que allò que siguin les Illes Balears de la propera dècada ho decidim els ciutadans de les Illes Balears.

Opinió

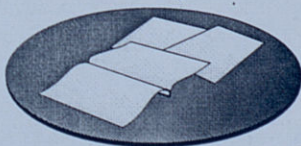
Feliç any Nou

Impressió de Llibres i revistes !

Disseny propi !

Muntatges i Maquetació !

Pressupots sense compromís !

C/. Del Baix Riera 1 - a - Palma

Tel. / Fax: 971 47 57 54

XiSCO

arts

gràfiques

Entrevista

Roger Buch

«Els grups de l'esquerra independentista

sempre havien estat ignorats»

MACIÀ CALAFAT

Roger Buch i Ros (Barcelona, 1970) és llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia i màster en Ciència Política per la Universitat Autònoma de Barcelona. Fruit de la seva recerca sobre l'independentisme contemporani, ha publicat *El Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans (1974-1980)*, i ha participat en les obres col·lectives *Diccionari dels partits polítics de Catalunya. Segle XX*, i *Esquerra Republicana de Catalunya, 70 anys d'història*. Actualment, elabora una tesi sobre l'independentisme català durant la transició. Ha coordinat un curs sobre història de l'independentisme en el marc dels Juliols de la Universitat de Barcelona (2003) i ha col·laborat a *El Temps* i a *Tribuna Catalana*. Des de 1998 és professor a les Escoles Universitàries de Treball Social i Educació Social de la Fundació Pere Tarrés de la Universitat Ramon Llull i dirigeix diversos projectes de voluntariat i associacionisme a l'Àrea de Projectes Socials de la mateixa Fundació. Va venir a Palma per presentar el seu llibre *L'esquerra independentista avui* (2007).

Com us vàreu interessar per l'independentisme com a tema d'estudi?

Quan vaig acabar Polítics, vaig començar a estudiar l'independentisme a la transició, en concret el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN), com a memòria de llicència-

va influir el fet d'haver militat en organitzacions independentistes?

Sí, aquesta és una qüestió interessant. Sempre es diu que quan estudies un tema n'has d'estar una mica distanciat. Però, després, mires els politòlegs i tots tenen un posicionament. Tot-

hom pot estudiar el que sigui sempre que sigui conscient de les seves limitacions, tot cercant

un distanciament suficient.

Heu estudiat la qüestió des de molts de vessants. Quines particularitats creis que presenta l'independentisme català en relació amb altres

moviments d'alliberament nacional del nostre entorn?

És un moviment relativament tranquil. No està clar si s'arriba a creure que vol la independència, sovint sembla que cerca un punt d'equilibri per demostrar que el país és viu; pot ser que la seva funció sigui avisar que no es pot tancar la qüestió catalana, perquè a ningú no se li acudeixi que s'ha arribat a un punt final. No perquè s'hagi aprovat l'Estatut de Catalunya, ningú no s'ha de pensar que s'ha acabat el debat sobre el conflicte nacional. No el veig molt decidit a aconseguir la independència, però sí a marcar territori.

Una de les claus del boom d'aquest moviment ha estat el creixement d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), amb puntes impressionants l'any 2003 i el 2004 i una estabilització a la baixa en aquests moments. Quins són els fonaments d'aquest creixement?

Són clarament generacionals. A Catalunya ERC té un percentatge de vot de la gent de menys de 45 anys –he dit de menys de 45, no de menys de 35!– molt elevat. És un vot nou, que s'ha d'estabilitzar. ERC ha aconseguit que el vot nacionalista jove a Catalunya vagi cap a aquest partit. És bastant espectacular la piràmide d'edats: Convergència i Unió (CiU) i el Partit Socialista Català (PSC) tenen un electorat molt envellit, mentre que ERC i Iniciativa per Catalunya Verds (ICV) el tenen molt rejuenit. Una altra cosa és que el puguin mantenir. El creixement d'ERC té els seus orígens en els moviments polítics dels anys vuitanta. En aquells

«A Catalunya ERC té un percentatge de vot de la gent de menys de 45 anys molt elevat»

tura. En aquell moment vaig comprovar que l'independentisme no estava treballat i que hi havia molt de camp per recórrer.

Des del punt de vista personal, us

Embat

Llibres

PEDAGOGIA - PSICOLOGIA - CIÈNCIES SOCIALS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E • Geranis Centre - Tel. 971 713 350 • Fax 971 215 641 • 07002 Palma de Mallorca

moments hi havia un independentisme cívic representat per La Crida a la Solidaritat, i un de polític que ha estat poc reconegut, que és dels Nacionalistes d'Esquerreres, un partit equiparable al Partit Socialista de Mallorca (PSM) i a la Unió del País Valencià (UPV) del seu moment. També hi havia l'independentisme més radical i combatiu del Moviment de Defensa de la Terra. Tot això conflueix en ERC. El *boom* actual s'aconsegueix gràcies a una bona organització i a un desgast dels projectes dels altres partits.

El que ja no és tan habitual, des d'una perspectiva científica, és l'estudi de les organitzacions i la xarxa social de l'anomenat independentisme revolucionari. El fet que fos extraparlamentari ha implicat que els científics socials menysvalorin el fenomen?

És molt curiós, perquè l'independentisme extraparlamentari en temps de la República està estudiantíssim. Organitzacions com Estat Català i altres partits dels anys trenta són molt coneguts. Del període actual es coneix molt l'extrema dreta, perquè hi ha historiadors que hi han insistit molt; l'extrema esquerra de la transició també està estudiada, però els grups d'esquerra radical independentista sempre havien estat ignorats. Al llibre jo parl una mica d'ERC, però no gaire, perquè ja és molt coneguda. Intent investigar aquests grups fent preguntes com ara què diuen, quants són, què llegeixen, amb qui es relacionen i sobretot si algú els fa cas, perquè si hi ha una obsessió en la meua recerca és aquesta: hi ha molts grupuscles i grups que diuen coses, però no tots tenen entorn. Hi pot haver una persona que faci una pàgina web, que digui que salvarà els Països Catalans, però si ningú no li fa cas per a mi és poc important. En canvi, un grup que sigui més matusser i més populista, però que tenguin una audiència i un seguiment, per a mi té més transcendència. Al llarg del llibre no descobreix res que no

se sàpiga, però serveix com a guia per conèixer el sector.

El fet que els mitjans no hagin seguit aquests moviments explica la sorpresa que han mostrat davant l'augment de les Candidatures d'Unitat Popular (CUP) i altres moviments independentistes situats a l'esquerra ERC. Com valorau aquest creixement?

El creixement actual de les CUP al llibre està per explicar, perquè està escrit al març. Tot i això ja hi preveig que seran protagonistes a les eleccions municipals, per l'augment de candidatures. Efectivament, les CUP no apareixen de la nit al dia, com molts d'analistes s'han pensat, sinó que són el resultat d'un xup-xup de grups amb una presència molt irregular al territori (Maulets, Assemblees de Joves, Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans -SPEC-, Endavant, en menor mesura el Moviment de Defensa de la Terra -MDT- i el PSAN). Tots aquests col·lectius,

que van per separat en l'àmbit global, als municipis conflueixen i es posen d'acord per presentar candidatures conjuntes, molt relacionades amb els Casals Independentistes. Es tracta d'una política molt de base, que té èxit a les municipals i en podrà continuar tenint en el futur.

Quines diferències bàsiques podem trobar entre ERC i les organitzacions de l'independentisme revolucionari?

Des del punt de vista estratègic hi ha una diferència bàsica: ERC és un partit que accepta les institucions, i la seva estratègia per arribar a la independència és que els parlaments autonòmics, primer el català, després si escau el balear i el valencià, facin una declaració d'independència. Per tant, que les institucions autonòmiques siguin l'embrió del futur Estat. Per entendre-ho, els Mossos d'Esquadra serien la policia del futur Estat català. En canvi, el sector revolucio-

nari no dona legitimitat a l'Estat espanyol. Per tant, entenen que l'autonomia és atorgada i no creuen que sigui la via per arribar a la independència, que s'ha d'aconseguir creant institucions a partir dels municipis i del contrapoder popular. Les estratègies, tot i que són molt diferents, sovint coincideixen en l'entorn, sobretot pel que fa a la joventut, en els símbols, en alguns tipus de mobilització i en formes de socialització, com els casals i la música. Hi ha una separació política important, però, en canvi, hi ha molt de flux entre els simpatitzants, no entre els militants. Gent que ara ha votat les CUP, potser a les eleccions catalanes o espanyoles votaran ERC sense cap problema.

Al llibre també parlau de la importància del fenomen associatiu d'ateneus i casals, i de la seva incidència en els moviments socials. Quin paper tenen en el creixement de l'independentisme?

Hi ha un creixement important de l'independentisme entre els joves, sobretot en àmbits comunitaris de barri i de poble. És un fet típicament juvenil: quan un és adult té altres coses a fer, a part d'anar a reunions al vespre o organitzar costellades. Està molt bé tota aquesta xarxa alternativa com a element de socialització, però és evident que és insuficient. Si no hi ha grans mitjans de comunicació i grans estructures no es pot arribar als simpatitzants més difusos. Aquesta xarxa té els seus límits, en ple segle XXI, en la societat de l'oci i de la informació; és totalment insuficient.

No s'ha creat una xarxa pensada més per a gent adulta?

No tant com a xarxa, però hi ha grups i projectes interessants des del punt de vista professional i pel que fa a projectes culturals, amb gent que treballa perquè l'independentisme tenguí espais de poder, que és el que permet influir en la societat d'avui en dia.

Un aspecte nou del llibre és l'anàlisi de la identitat independentista que hi feis, tema que havia estat poc tractat malgrat la seva importància per a la vertebració de qualsevol ideologia política. Quins aspectes considerau més importants d'aquesta identitat?

Cal destacar la capacitat que ha tingut per influir en el conjunt del nacionalisme. L'estelada, per exemple, abans era un símbol dels pocs que eren independentistes i avui, o bé tothom s'ha tornat independentista, o l'estelada s'ha convertit en el símbol nacionalista. Això a València i Mallorca passa una mica, però a Catalunya és espectacular, per exemple, als partits de la selecció catalana, on tothom ja porta l'estelada com a bandera de reivindicació catalana. Es veu també en el rebuig als símbols espanyols: a Catalunya hi ha una part central de la societat que hi coincideix. Els no independentistes se senten incòmodes amb l'exhibició d'aquests símbols i els independentistes tenen un camp per córrer. Això no és exactament així a Mallorca, on els batles duen la bandera espanyola penjada. També hi ha el tema de la recuperació de la cultura popular i tradicional. Durant els darrers anys l'independentisme ha estat vinculat a la recuperació de tradicions. Es veu també a Mallorca i al País Valencià. I finalment el tema del rock radical, amb tot el que s'ha construït en circuits de concerts.

La diferència respecte de fa vint anys és espectacular. En el llibre en algun moment compar com era l'independentisme als anys vuitanta i com és el dels anys 2000. L'entorn és més gran. Abans hi havia l'MDT, però no hi havia l'Acampada Jove, ni més d'un grup de rock independentista que cantàs en català; avui hi ha fenòmens com Obrint Pas amb una audiència impressionant.

També és molt important l'anàlisi que feis de la relació entre l'independentisme i els mitjans de comunicació. No creis que una de les mancances del moviment d'alliberament nacional català és la manca de mitjans que reflecteixin la pròpia visió del món?

Hem de distingir el que són els mitjans per als sectors més polititzats. Gràcies a Internet ens n'hem assortit molt bé. Fins i tot després de la publicació del llibre ja hi ha mitjans nous (el Directe.cat, el Singular digital), a part de Tribuna Catalana, Tribuna Mallorca o Vilaweb. Però l'èxit sempre en els mitjans de masses, que estan adreçats a la gent poc polititzada. Necessitam mitjans de comunicació que no parlin de política tot el temps però que pensin en clau nacional. Per sort hi ha algunes revistes d'història i de natura en què, sense necessitat d'explicitar, el marc de referència és nacional. Si l'independentisme ha de guanyar, ho farà amb l'audiència dels grans mitjans.

Com veis el debat intern que s'ha generat a ERC arran de l'entrada de la formació al segon tripartit i de la davallada a les municipals?
ERC té una característica que és al-

EL MIRALL

amb el suport de

**Consell de
Mallorca**

ESTOP
ESTUDIS TOPOGRÀFICS

FOTOGRAFIA-TOPOGRAFIA-PROJECTES

- Plànols Topogràfics
- Mesuraments
- Replanteigs
- Fotografies aèries
- Verticals
- Panoràmiques
- Publicitat aèria
- Peritatges
- Valoracions
- Projectes agrícoles
- Estudis mediambientals

Plaça Rosselló, 4A, 3r - Tel. 971 72 33 56 Fax 971 71 89 01
www.estop.org E-mail: estop@estop.org

hora bona i dolenta: té una militància molt crítica. Això no passa a altres partits, en què la gent no pot dir les coses o si les diu és expulsada. Però trob que se'n fa un gra massa. ERC havia pujat molt i ningú no diu que s'hagués de mantenir. Un partit polític no pot créixer sempre. Si a la mínima que es baixa una mica hi ha gent que diu que s'ha de canviar tota la direcció... Francament, ho trob excessiu. Fins i tot, trob una mica surrealista la creació del corrent Esquerra Independentista per part d'una persona de la direcció. En canvi, entenc que pot anar molt bé que hi hagi un incentiu intern –de corrents crítics– i extern –de les CUP– perquè el partit no s'adormi.

Un fet que tractau de passada és la implantació desigual als diferents territoris que conformen els Països Catalans. Creis que és una assignatura pendent del moviment independentista construir un discurs que pugui ser assumit per tots els territoris?

És un tema molt complicat. L'independentisme al Principat creix perquè hi ha una base nacionalista molt sòlida, és una radicalització d'aquest

nacionalisme. A territoris com València i les Balears, on no hi ha una majoria nacionalista, què s'ha de fer primer? Ampliar la minoria nacionalista i a partir d'aquí fer independentisme o fer directament independentisme? Aquesta és la pregunta que es fa molta de gent des de fa anys i jo no tenc la solució. D'altra banda, s'ha de dir que a Catalunya els militants tenen molt clara la idea de Països Catalans; és més, hi ha gent més gran que se'n sorpren, perquè la idea no es reivindicava des de la transició. Però, en canvi, quan ens allunyam de la base més polititzada –per entendre'ns, l'espectador que va al partit de la selecció catalana i crida independència–, la seva preocupació no són els Països Catalans. Per tant, hi ha un cert decalatge entre els simpatitzants més difusos i els militants.

Per acabar, quin creis que serà el futur de l'independentisme?

L'independentisme juvenil captarà fornades de gent polititzada i això farà créixer la base social. Però la gran qüestió que tenim ara és la pujada d'una nova generació sobiranista a Convergència. La gent de menys de

45 anys del partit és explícitament independentista. S'ha de veure si això s'articularà amb un discurs sobiranista. Si n'hi hagués a CiU i a ERC, ens acostaríem a una situació més forta del moviment. Jo no sé si ERC creixerà gaire, però per més que pugui o baixi ja s'ha consolidat com un partit mitjà. ERC és important, però l'independentisme són moltes més coses.

ERC continuarà creixent entre les noves generacions o el fet d'haver-se institucionalitzat li llevarà força?

Li'n lleva, però igual que té inconvenients té avantatges: des de les institucions es poden crear estructures de poder sobiranes, en àmbits econòmics i culturals. Es fan coses que es veuran d'aquí tres o quatre anys. En definitiva, l'independentisme cada vegada és més majoritari entre el nacionalisme, però el que no sabem és com hi influirà la immigració. Ara tenim unes onades molt fortes i la nostra prioritat hauria de ser catalanitzar-la. Sense aquesta integració res no serà possible, aconseguir la cohesió social de la societat catalana continua essent molt important.

CASAL SOLLERIC

PLANTA NOBLE
Pep Canelles, *Escultures 1985-2007*
Novembre '07 - gener '08

PLANTA BAJA I ENTRESOL
Art for fun
Novembre '07 - gener '08

SEGON PANTALLA
Marta Serra, *Revolving Turkey*
Novembre '07 - gener '08

SES VOCS
100 COVIS
Novembre '07 - gener '08

Pati del Casal Soler. Segle XVIII

Ajuntament de Palma
Passatge del Born, 27, 07012 Palma (Mallorca), Illes Balears. Tel.: 00 34 971 72 20 02, Fax: 00 34 971 71 84 00, E-mail: solerica@aj-palma.es

Frankfurt 2007:

les fronteres d'un debat

SEBASTIÀ MORANTA

Se n'ha parlat a tort i a dret, a la premsa i a les tertúlies, i a estones era com si molts esperassin rebre'n el quadre clínic de la nostra col·lectivitat o una injecció d'autoestima d'efectes duradors.

La participació de la cultura catalana –perquè aquesta, 'die katalanische Kultur', era la convidada d'honor o, en alemany, 'Ehrengast'– a l'edició d'enguany de la Fira del Llibre de Frankfurt ha estat una complicada cursa de relleus amb alguns trets propis d'una maratón inacabable.¹ A hores d'ara, les anades i vingudes de polítics, escriptors i editors, les seves declaracions més o menys agosarades o previsibles, ofereixen un ingent corpus textual –matèria periodística que comença a ser carn d'hemeroteca– a disposició dels investigadors que, tot valent-se dels mètodes de l'anàlisi crítica del discurs, en vulguin confegir una sèrie d'articles o fins i tot alguna tesina.

Des del punt de vista icònic, la cultura catalana ha estat simbolitzada pel logotip dissenyat per Miquel Barceló, una ballarina halterofilista que, diuen, és fràgil com la cosa representada, però que, com aquesta, té coratge i porta pes. En altres –pocs– cartells, alguns dels quals enganxats en punts estratègics de la ciutat, hi apareixien variacions del ja famós ruc català, la mística del qual se'ns escapa. Durant cinc o sis setmanes de tardor, els comerços de les principals cadenes llibreteres del país –Hugendubel, Thalia o Mayersche– han disposat d'un expositor en un lloc ben visible a l'abast de possibles lectors i *turistes de llibreria* ocasionals, on s'arregleraven algunes de les nombroses obres de temàtica catalana editades amb motiu de la Fira. El desplegament ha estat molt considerable,

i al llarg de quasi dotze mesos s'ha desenvolupat un ampli programa cultural –centrat sobretot en la literatura i la creació artística– que ha arribat a molts racons del país.² Segons Josep Bargalló, director de l'Institut Ramon Llull, el projecte es fonamentava en tres objectius a llarg termini: «1. Fer visible la força i el paper de la indústria editorial catalana; 2. Augmentar el coneixement i el reconeixement de la literatura catalana i promoure'n la traducció d'obres a d'altres llengües, i 3. Promoure el procés d'internacionalització de la cultura catalana des de la seva diversitat». L'oxímoron triat com a lema, «Singular i universal», és tan suggerent com de difícil aplicació segons el gust de tothom, com ha quedat demostrat a bastament a l'estira-i-arronsa de les diverses forces en joc. Seguint l'opuscle de Bargalló, la formulació del propòsit insistia en això mateix: presentar «la nostra cultura com una cultura transfronterera, oberta al diàleg universal des de la seva singularitat».³ Intuïm que aquí el concepte *transfronterer*, volgutament equívoc, significa el que cadascú vulgui veure-hi segons els propis interessos ideològics, i en part explica –o provoca– algunes discussions bizantines que han acompanyat la cita frankfurtesa des de la primera hora.

Centrant-nos en la promoció de les lletres catalanes en el mercat literari alemany, hem de fer esment de la presència d'alguns escriptors als mitjans de comunicació. Ha estat el cas de Maria Barbal: *Pedra de tartera* [*Wie ein Stein im Geröll*], que s'ha beneficiat dels elogis que

Instal·lació audiovisual de Perejaume: el mot 'Paraula' va onejar durant tots els dies de la Fira.

va dedicar-li Elke Heidenreich en el seu programa *Lesen!*, que emet el canal ZDF de la televisió pública, de tal manera que la novel·la s'ha mantingut unes quantes setmanes a la llista de llibres més venuts del setmanari *Der Spiegel*. Així mateix, ha estat molt visible Quim Monzó, que amb el seu *antidiscurs* inaugural no va deixar ningú indiferent i va tenir eco als diaris de l'endemà;⁴ més enllà de l'anecdòtic, el recull de narracions de Monzó *Hundert Geschichten* publicat per Frankfurter Verlagsanstalt és un esdeveniment literari. També la novel·la *Les veus del Pamano* [*Die Stimmen des Flusses*], de Jaume Cabré, apareguda a Insel en versió de Kirsten Brandt, ha estat objecte de recensions afalagadores. L'èxit més gran de Frankfurt 2007 consisteix a haver ajudat a traduir a l'alemany un grapat de llibres, mitja dotzena dels quals són veritablement grans i han estat ressenyats per crítics

competents. Excel·leixen dues obres: l'edició bilingüe en tres volums de la poesia completa de Salvador Espriu (*Obra poètica* [*Das lyrische Werk*]) a cura de Fritz Vogelgsang, publicada per l'editorial suïssa Ammann, i, a càrrec del mateix traductor, el *Tirant lo Blanc* [*Der Roman vom Weißen Ritter Tirant lo Blanc*] complet, en tres toms i amb un epíleg de Mario Vargas Llosa, editat per S. Fischer. Completen la tria de clàssics –medievals i contemporanis– *Fèlix o llibre de meravelles* [*Felix oder Das Buch der Wunder*], de Ramon Llull; *Solitud*, de Víctor Català; *Quanta, quanta guerra* [*Weil Krieg ist*], de Mercè Rodoreda, i tres obres de Josep Pla, entre les quals sobresurt una edició abreujada d'*El quadern gris* [*Das graue Heft*] a la Bibliothek Suhrkamp.

Què n'hem llegit a Alemanya

Després que a principi de març

de 2005 Volker Neumann, aleshores director de la Fira, fes públic quin seria el convidat d'honor de l'edició de 2007, la controvèrsia atada des d'alguns sectors influents –decidits a treure profit de la histèria habitual dels debats hispànics– va saltar aviat a la premsa alemanya. Ja el juny d'aquell any a les pàgines del setmanari *Die Zeit*, Merten Worthmann encapçalava un seu article amb aquesta pregunta: «Si els catalans escriuen en espanyol, segueixen essent catalans?»⁵ Capciós o no, el titular avançava una qüestió de què s'han ocupat alguns reporters alemanys en els darrers dos anys i mig, sovint des d'una presa de partit no gens gal·losa per al nacionalisme català. Worthmann –que viu a la ciutat comtal i l'any passat va publicar la guia *Gebrauchsanweisung für Barcelona*– hi remarcava alguns valors consagrats de la «novel·la urbana» barcelonina, tots ells au-

Actuació de la Colla Vella dels Xiquets de Valls al recinte firal, amb el gratacel Messeturm al fons.

tors castellanoescrivents de reconegut prestigi. Tot seguit, ens presentava per contrast una literatura en català pobra de solemnitat que viu de subvencions, un àmbit resclosit dominat pel favoritisme i que compta amb pocs autors notables, un mercat sense garanties de qualitat, perquè es publica massa i amb la màniga ampla. No era, certament, la millor manera de començar el ball. Sota aquest discurs, reproduït adesiara per diversos mitjans, hi

ha la visió barcelonista que exalta una idea concreta del clixé turístic o multicultural més estès i, mentrestant, s'ocupa d'ocultar el país. En altres paraules: una narrativa urbana de qualitat en llengua espanyola que contrasta amb les tàctiques matusseres del catalanisme consistents a afavorir només els qui escriuen en «la suposada llengua originària del seu país».⁶

De manera paral·lela a aquest tractament de la qüestió, també

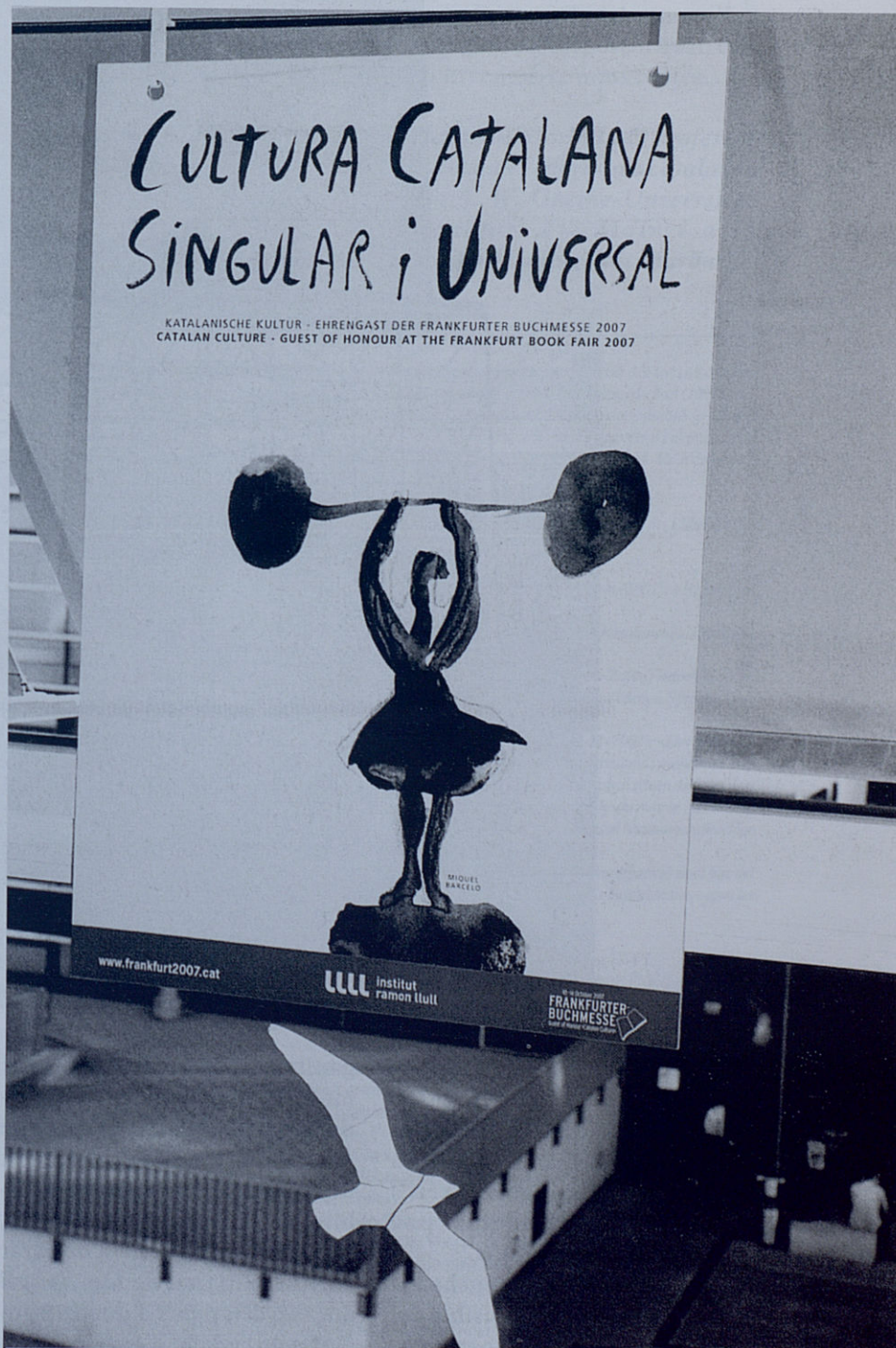
hi ha qui se'n situa als antípodes i presenta Catalunya des d'un punt de vista molt favorable, però essencialment retrospectiu; aquest historicisme accentua les posicions contestatàries dels intel·lectuals catalans, i tendeix a interpretar el moment actual a partir de la resistència antifranquista. N'és un bon exponent el documental *Land der Liebe und der Rebellion – Katalonien*, dirigit per Henning Burk, que ha estat emès en dues ocasions pel canal germanofrancès Arte.

Malgrat algunes excepcions, que podrien ser matèria d'un altre paper, el fet que en la delegació literària present a Frankfurt només hi hagués autors que escriuen en català no ha estat, en general, entès ni tractat amb simpatia. En gran manera, les redaccions dels diaris alemanys no han fet altra cosa que reflectir de manera acrítica o interpretar les opinions dels col·legues espanyols, amb la qual cosa s'ha transmès la idea d'una realitat conflictiva amb components absurds o inexplicables des d'una perspectiva forana, i amb uns escriptors dividits en dos bàndols enfrontats en funció de la llengua literària de cadascú.⁷ És ja un tòpic que dels pobles minoritzats es destaquí sempre la *diversitat* o la *riquesa cultural*, mots que de vegades pareixen una invocació totèmica: ens han insistit que Catalunya, com que és essencialment *diversa*, a Frankfurt hi havia de presentar i exaltar aquesta heterogeneïtat. *Tota* ella, tanmateix? La fal·làcia que aquesta postura conté és ben coneguda d'alguns, però, reconeguem-ho, la ideologia bilingüista té una força extraordinària. Perquè aquí, com bé sabem, es tractava només d'una *dualitat*, de la felicitat identitat bífida dels catalanoparlants, que en realitat amaga una dinàmica d'interposició sistemàtica de l'espanyol en el pas de la dimensió casolana o regional a una de més àmplia amb vocació supranacional.⁸ En aquest sentit, les declaracions

programàtiques del diari *ABC* quant a la funció de la *lengua común* projecten una ombra molt llarga: «Una de las peores consecuencias del nacionalismo es actuar con criterios estrechos y localistas en materia de cultura. España es una gran potencia cultural, y la lengua común de los españoles es uno de nuestros mejores activos en un mundo globalizado y altamente competitivo. [...] Cuando se cuenta con la segunda lengua de comunicación universal y con una industria cultural de referencia, llevar representantes de segunda fila equivale a tirar piedras contra el propio tejado».⁹ Qüestió de jerarquia lingüística, doncs. L'al·lusió a aquest equip de segona no té res de casual ni d'innocent: dos dies abans la *Frankfurter Allgemeine Zeitung* ens havia brindat un article en el qual Paul Ingendaay, corresponsal de cultura a Madrid d'ençà de 1998, es permetia conjecturar que Catalunya presentaria a la Fira un equip de joves promeses ('*Nachwuchsmannschaft*').¹⁰ El text resumeix el joc de forces des d'una posició hàbilment tendenciosa. El títol en si mateix mereix un comentari: «Das große Fremdeln», que ens permetem traduir per 'la gran inhibició'. El verb *fremdeln* acostuma a referir-se a la conducta malfiada o un punt esquerpa pròpia de les criatures quan entren en contacte amb persones externes al cercle familiar. Se'ns donava a entendre així que el retraïment era la reacció comprensible d'una sèrie d'escriptors destacats, de Juan Marsé a Sergi Pàmies, davant la instrumentalització política al servei del nacionalisme; de fet, s'explica que els millors autors tenen motius de pes per no voler fer part del projecte, fins al punt que ja no es tracta tant de quins seran els elegits per viatjar a Frankfurt com de qui està disposat a anar-hi.¹¹ Com a colofó, el corresponsal sumava a la seva causa la figura d'un insigne políglot (la traducció és nostra): «Tal

vegada caldria seguir l'exemple de Ramon Llull [...]. Llull sabia mitja dotzena d'idiomes: llatí, hebreu, àrab, francès, espanyol i català. Segons la tradició, quan algú li dirigia la paraula, el savi responia sempre en la llengua del seu interlocutor.»¹² En oposar el do de llengües de Llull a un suposat reduccionisme localista, Ingendaay venia a reblar el clau de «la voluntària provincialització d'una gran re-

gió cultural» que havia denunci- at en una altra ocasió, en un article furibund contra la política lingüística de la Generalitat on traslladava les inquietuds i els llocs comuns divulgats habitualment per les redaccions d'*ABC* i *El Mundo*.¹³ Segons altres comentaristes, com ara Ina Hartwig, redactora literària de la *Frankfurter Rundschau*, donar preferència als autors en català suposa «una restricció artística»

Cartell de la participació catalana a la Fira, dissenyat per Miquel Barceló.

que impedeix de copsar la totalitat d'aquesta cultura bilingüe;¹⁴ o fins i tot, per a la *FAZ*, delata l'«estreït de mires» o «petitesa d'esperit» ('Kleingeistigkeit') d'una autoconsciència poc menys que acomplexada.¹⁵ El debat identitari ibèric ha interessat un sector ben visible del públic que n'era receptor potencial,¹⁶ i alguns membres de l'or-

ganització de la Fira no s'han mostrat pas en contra que es produís, ans al contrari –encara que podria tractar-se només d'un gest diplomàtic o una estratègia publicitària. Així, Caroline Vogel, portaveu de la Fira, va declarar a l'edició digital de *Der Spiegel* que «un dels punts d'interès principals de l'edició d'enguany és la dimensió política del bilin-

güisme regional».¹⁷ El debat, creiem, estava enverinat des del principi, i entrar a discutir què entenem per cultura o fins i tot per literatura catalanes –no sortim mai del terreny llenegadís de les paraules i els conceptes– s'ha revelat políticament pervers. És aquesta una ocasió immillorable perquè alguns reflexionin si la disputa en els termes en què s'ha

plantejat era evitable; perquè pensin si ens convenia o si, ben al contrari, ha projectat una imatge de les coses catalanes no del tot llúida; o si es tracta, senzillament, d'una mena de peatge que cal pagar dia sí dia també a fi d'assegurar-se una existència –real o virtual, i sovint subjecta a contingències electorals– a mig camí entre la *regió* i la *nació*. Sembla que certes coses s'haurien pogut fer amb més tacte, o hauria calgut fer-les amb un bri d'astúcia i coneixent millor els tics nacionals germànics. De tota manera, costa de creure que les forces vives de l'espanyolisme cultural haguessin perdonat mai un programa així d'ambició de projecció exterior *en solitari* de la literatura en català; perquè aquí el que comptava era la magnitud de l'esdeveniment, la volada simbòlica de tot plegat. Altres consideracions com la qualitat artística dels diversos actes o fins i tot l'elevat pressupost del projecte són més innòcues. Entre els molts articles apareguts arreu en els fronts més heterogenis, trobam impagable la percepció ofesa de l'espanyolisme *paranoic* tal com l'expressava Horacio Vázquez-Rial a *Libertad Digital*: la invitació de Catalunya en aquest fòrum internacional respondria als interessos en política exterior d'Alemanya, un país que, sigui dit de passada, «inició el conflicte iugoslavo al reconocer la independencia de Croacia y Eslovenia»; per tant, el govern espanyol faria bé de vigilar els falsos amics que, en el si de la Unió Europea, cerquen de desestabilitzar-lo.¹⁸

Bromes a banda, s'ha parlat de tot i molt: també de Rilke i de Kafka (en el nostre corral, l'escriptor txec-jueu-alemany té un gran predicament entre certa gent a qui agrada fer-se'l seu a deshora) i fins i tot de literatura turca, la qual, per cert, tindrà un paper destacat a Frankfurt el curs que ve (ho recordam per anar preparant el terreny). A estones el magma identitari s'ha fet

tan espès, que per a alguns l'única manera de dir-hi la seva ha estat la ironia estripada, com la de José Carlos Llop a l'article titulat «¿Turcos, austrohúngaros o sin techo?». ¹⁹ Que consti que no volem discutir la seva raó, o rasons, que són del tot respectables. L'experiència frankfurtesa ha estat sens dubte positiva perquè, per una vegada, ens ha situat en un aparador privilegiat a la vista d'un públic de professionals i curiosos que, des d'una talaia sanament externa, han pogut gaudir democràticament d'una selecció acurada de les nostres virtuts i misèries. Perquè la *Buchmesse* no es limita al recinte firal ni als cinc dies frenètics que van de la inauguració a la clausura, sinó que també es viu en el *soroll mediàtic* que genera. La literatu-

ra en català –que, convé recordar-ho, no va néixer abans d'ahir!– s'ha fet visible en alguns àmbits on abans no ho era, tot aprofitant el més gran impuls internacional de què ha estat objecte fins ara. Curem-nos en salut, però, davant de les expectatives infundades i del derrotisme: ni ha estat aquesta una olimpíada impecable, ni ens ha sortit el tret per la culata. Sobretot, Frankfurt ens ha posat a tots davant un mirall de grans proporcions. Potser així sabrem millor de quin cabal disposam quan calgui inventar-se nous reptes.

***Sebastià Moranta és professor de llengua i literatura catalanes a la J. W. Goethe-Universität Frankfurt am Main i a la Philipps-Universität Marburg.**

1. Vegeu VILA-SANJUAN, Sergio (2007): Guia de la Fira de Frankfurt per a catalans no del tot informats. Barcelona: La Magrana. Des de la perspectiva d'un alemany, és interessant l'article d'EBMEYER, Michael (2007): «El camí de Catalunya cap a la Fira de Frankfurt 2007: Dificultats a Alemanya en el tracte i relacions amb la política cultural catalana». Dins JANE I LLIGÉ, Jordi & KABATEK, Johannes: Fronteres entre l'universal i el particular en la literatura catalana. Aquisgrà: Shaker, Biblioteca Catalànica Germànica, 6, pàg. 167-174. Val a dir que els esdeveniments que s'hi expliquen només arriben fins a l'estiu de 2006.
2. Encara es pot consultar a www.frankfurt2007.cat.
3. BARGALLÓ, Josep (2007): «Què fem a Frankfurt? La cultura catalana convidada d'honor a la Fira del Llibre 2007». Barcelona: Institut Ramon Llull, pàg. 69-70.
4. Sobre el ressò a la premsa alemanya del ja famós discurs, vegeu Frankfurter Rundschau (2007): «Rhythmus, Rhythmus, Rythmus», 10-X.
5. WORTHMANN, Merten (2007): «Wenn Katalanen spanisch schreiben, sind sie dann noch Katalanen?». Die Zeit, 23-VI, pàg. 50.
6. WORTHMANN (2007): *ibid.*: «Da sie [i. e. Vázquez Montalbán, Marsé, Mendoza i Ruiz Zafón] jedoch nicht im vermeintlichen Ur-Idiom ihres Landes schreiben, sondern in einer gewissermaßen eingewanderten Sprache, dem kastilischen Spanisch, taugen sie wenig für die nationalkatalanistische Sache».
7. Amb tot, hi ha qui ha denunciat aquesta visió massa esbiaixada. Vegeu EBMEYER, Michael (2007): «Der streitende Gast». Der Tagesspiegel 10-X, pàg. 28: «Das katalanische Unabhängigkeitsstreben hat hierzulande traditionell eine schlechte Presse, was sich oft nur damit erklären lässt, dass die Korrespondenten in Madrid sitzen und die dort vorherrschende zentralistische Perspektive ungeprüft übernehmen. Über diese Einseitigkeit erschrickt man in Katalonien mitunter. Vor allem über einen Kommentar der FAZ, der den Eindruck erweckte, spanisch- und katalanischsprachige Schriftsteller seien verfeindete Gruppen, ist der Ärger im Gastland bis heute nicht verraucht».
8. Sobre això és molt suggerent l'article de MURGADES, Josep (2007): «Dinàmiques de la interposició en el pas del particular a l'universal». Dins JANE I LLIGÉ & KABATEK: *ibid.*, pàg. 143-165. Sobre la *Buchmesse*, vegeu les pàgines 160-162.
9. ABC (2007): «Sectarismo cultural en Fráncfort», 14-VI.
10. INGENDAAY, Paul (2007): «Das große Fremdeln», Frankfurter Allgemeine Zeitung 12-VI.
11. Se'n fa ressò VILLAPADIerna, Ramiro (2007): «Alemania teme que la cultura catalana lleve a Fráncfort un equipo de segunda», ABC 13-VI.
12. INGENDAAY, Paul (2007): *ibid.*: «Vielleicht sollte man sich einfach an Ramon Llull halten [...]. Llull beherrschte ein halbes Dutzend Sprachen, darunter Latein, Hebräisch, Arabisch, Französisch, Spanisch und Katalanisch. Richtete jemand das Wort an ihn, so wird überliefert, antwortete der Gelehrte stets in der Sprache seines Gegenübers».
13. «Die freiwillige Selbstprovinzialisierung einer großen Kulturregion». Dins INGENDAAY, Paul (2006): «Die Sprachpolizei rät. Gängelei und Säuberung: Katalonien bedrängt Spanien», FAZ 18-I.
14. HARTWIG, Ina (2007): «Der Trick mit der Kultur», Frankfurter Rundschau 10-X: «Doch sind überwiegend Schriftsteller nach Frankfurt gereist, die auf Katalanisch schreiben, das heißt in der während der Franco-Diktatur unterdrückten Sprache; was eine künstliche Einschränkung bedeutet und gewollt die Aufmerksamkeit auf nur einen Teil ihrer letztlich eben doch zweisprachigen Kultur lenkt».
15. FAZ (2007): «Heimatliebe ohne Patriotismus» [Sobre Katalonien, d'Andreas Drouwe], 28-VI, pàg. R8.
16. Basta fer un cop d'ull a alguns titulars, com ara aquest de Die Welt del 14-IX-2007: «Iberische Sprachenstreit».
17. BOSSY, Franziska (2007): «Einmalig zweisprachig», Spiegel Online 14-X: «Eines der zentralen Interessensfelder in diesem Jahr ist die politische Dimension der regionalen Zweisprachigkeit». URL: <http://www.spiegel.de/kultur/literatur/0,1518,503860,00.html> [consultat el 19-XI-2007].
18. Vegeu VÁZQUEZ-RIAL, Horacio (2007): «La fira del llibre de Frankfurt», Libertad Digital. URL: <http://revista.libertaddigital.com/articulo.php/1276233854> [consultat el 9-XI-2007].
19. ABC (2007), 19-X.

Premis 31 de Desembre 2007: un reconeixement a la tasca de persones i entitats per fer país

MACIÀ CALAFAT

Els Premis 31 de Desembre es varen crear l'any 1986 amb la finalitat de reconèixer i de promoure les actuacions, els comportaments i les activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i estendre la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

L'Obra Cultural Balear els va constituir per cobrir un buit que hi havia en aquells moments: la manca d'uns guardons que reco-

neguessin el compromís cívic amb la llengua, la cultura i el país.

Des d'aquell llunyà 1986, han

estat moltes les edicions dels Premis 31 de Desembre, els primers temps en solitari i, posteriorment, conjuntament amb la Nit de la Cultura. D'aleshores ençà, desenes d'iniciatives de persones i entitats han rebut reconeixement a una tasca, moltes vegades callada, a favor de la nostra cultura.

L'edició d'enguany ha tingut una gran participació de persones i entitats de totes les illes, tot continuant amb la tendència ja iniciada l'any passat. De fet, en aquesta ocasió han arribat més

candidats que mai procedents de Menorca, Eivissa i Formentera. El Premi Francesc de Borja Moll, destinat a premiar una entitat que s'hagi destacat a les Balears per la seva dedicació a la normalització de la llengua, la cultura o la identitat nacional, ha recaigut en aquesta ocasió en el Cercle Artístic de Ciutadella, institució que fa més de 126 anys que vertebrava la cultura a Ciutadella i a tot Menorca. Creat el 1881, l'entitat ha estat la mare de nombroses iniciatives pel foment de la cultura catalana: en

el terreny teatral convoca, des de 1970, el prestigiós Premi Born, amb què culmina una intensa activitat al voltant del Teatre del Born, inaugurat el 1875; en el terreny acadèmic, pels actes organitzats per la Secció d'Estudis, creada el 1953 amb voluntat de represa menorquinista, amb la presidència d'honor atorgada a Francesc de Borja Moll el 1962, i editora de la revista *Publicacions des Born*; en el terreny patrimonial, per la tasca duta a terme per la Societat Històrico-Arqueològica Martí Bella; en el terreny

cultural més ampli, per sustentar una xarxa formada per les Aules de Teatre, el Foto-Club, el Grup Filatèlic i Numismàtic, el Club d'Escacs, el Grup Folklòric, el CerclArt i l'Orquestra Filharmònica de Menorca del Cercle Artístic.

El Premi Josep Maria Llompart, destinat a premiar una persona que s'hagi distingit a les Balears per la seva dedicació a la normalització de la llengua, la cultura o la identitat nacional, ha estat aquesta vegada per a l'historiador felanitxer Ramon Rosselló i Vaquer, per ser un dels professionals d'aquest àmbit a les Illes Balears que més obres i estudis ha elaborat sobre la història local de Mallorca. Rosselló ha tingut, a més, repercussió a la resta de les Balears.

El Premi Emili Darder, destinat a premiar una iniciativa o experiència en el camp de l'educació, l'ensenyament o el lleure, especialment les que tendeixen a la normalització del català com a llengua vehicular de

l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació ambiental, ha estat per al Col·legi Públic Gabriel Alzamora. Es tracta de la primera escola graduada pública de Mallorca, que durant els darrers anys ha impulsat l'ús del català com a llengua de relació i d'ensenyament a una zona amb una població multilingüe. La seva implicació amb l'ensenyament del català es remunta ja a l'època del batle Darder. El col·legi també ha tingut un paper integrador i cohesionador al barri de la Gerreria de Palma, amb greus problemes socials. La preocupació per normalitzar l'ús del català va començar el curs 1982/1983 i es va ampliar en anys successius. El mes de juny de 1994 el claustre del professorat va aprovar el projecte lingüístic segons el qual la llengua de relació i d'ensenyament del centre era el català. En aquests moments l'alumnat acaba l'escolarització primària amb la competència lingüística suficient per poder comunicar-se en català i fer front a l'educació secundària amb èxit.

El Premi Bartomeu Oliver, destinat a premiar una activitat cívica (de dinamització cultural, de recuperació lingüística, de revalorització de la cultura popular, etc.) desenvolupada dins un determinat àmbit territorial o social, ha recaigut en l'Associació Soca de Mots, per haver conservat i fomentat la tècnica del glosat a l'illa de Menorca, especialment entre la població jove. Es tracta d'una entitat que ha revitalitzat el tradicional cant d'improvisació menorquí.

El Premi Miquel dels Sants Oliver, destinat a premiar un treball escrit i editat durant l'any de la convoca-

tòria que prengui el passat o el present de les Illes Balears com a camp d'investigació o objecte d'estudi, ha estat *ex aequo* per a l'edició de *Formentera. En les teues mans* i per a la *Cantata Rua Fosca*. En el primer cas es tracta d'una obra que descriu l'ecosistema de Formentera. El volum combina diferents formats de gran qualitat –text, imatges i CD– i ha tingut la col·laboració de diferents entitats i institucions de Formentera i Eivissa, entre les quals, la de l'Obra Cultural de Formentera i la del GEN-GOB Eivissa. En el segon cas es tracta d'una obra editada en DVD, amb text de Jaume Santandreu i música de Miquel Brunet, que tracta una temàtica de gran transcendència social –la situació dels infants del carrer. La cantata ha tingut la participació d'artistes d'arreu dels Països Catalans, com Joan Reig, Isabel Soriano o Fanny Marí. És un treball multidisciplinari que reuneix literatura, música, cant coral i tècniques de vídeo creatiu.

El Premi Bartomeu Rosselló-Pòrcel, destinat a premiar una persona o col·lectiu jove que hagi excel·lit en el camp de l'animació cultural, de la investigació (artística, humanística o científica) o de la creació, ha estat per al Consell de Joventut de les Illes Balears. L'entitat fa més de 20 anys que treballa a favor dels joves de les Illes Balears. Durant aquest temps ha impulsat nombroses iniciatives des d'un punt de vista de país: ha elaborat un vocabulari català sobre terminologia pròpia de les associacions; ha commemorat el centenari del I congrés Internacional de la Llengua

catalana i el XX aniversari del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i de la Llei de normalització lingüística, i ha posat en marxa un grup de treball de Llengua i Cultura. A més, la institució té present la realitat de totes les Balears, que contribueix a vertebrar amb presència de representants de totes les illes. Recentment, ha impulsat la creació del Consell de Joventut d'Eivissa i Formentera i del Consell de Joventut de Menorca. També ha estat una de les entitats creadores del Triangle Jove, espai de debat i d'interrelació d'àmbit dels Països Catalans que integra el Consell de Joventut de les Illes Balears, el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya i el Consell de Joventut de la Comunitat Valenciana.

A més, el Premi Gabriel Alomar, destinat a reconèixer i promoure els estudis, les actuacions i les aportacions en qualsevol àmbit que, atenent el conjunt dels Països Catalans, hagi permès expressar amb tota normalitat la catalanitat de les Balears, i hagi contribuït a conèixer, difondre i respectar aquesta realitat, ha estat per al periodista, escriptor i activista cultural Guillem Frontera i Pascual, en honor a una dilatada trajectòria cívica en defensa de la llengua, la cultura i les senyes d'identitat nacionals, i per la seva implicació en la promoció de la cultura i del pensament des d'àmbits molt diversos. Frontera es va iniciar com a escriptor l'any 1968 amb la novel·la *Els carnissers*. La següent *Cada dia que calles* (1969), *Rera els turons del record* (1970), *Tirannosaurus* (1977), *La ruta dels cangurs* (1979); *Les estrelles suaus de*

**nou
vent**

www.bitel.es/nouvent
nouvent@bitel.es
Villalonga, 45 - 07013 - Palma de Mallorca
Tel. 971 287 100 - 971 287 461
Fax 971 454 298

**retractilat de catàlegs i revistes
mailings en general
gestió d'enviaments
franqueig de correspondència
manipulació
bases de dades
serveis especials**

primavera (1979); el recull de relats *Galeria d'ombres* (1983), *Una dolça tardor* (1984), *Un cor massa madur* (1994) i *Bombolles de sabó* (2006). En el camp del teatre, va fer les adaptacions de *Mort de dama*, de Llorenç Villalonga, i de *L'avar*, de Molière. La seva obra és fonamental per entendre la Mallorca dels darrers 40 anys. Com a periodista, ha col·laborat en la premsa escrita, la ràdio i la televisió, per a la qual ha fet guions originals i adaptacions com les de *L'hostal de la Bolla*, de Miquel dels Sants Oliver, i de *La mandràgora*, de Maquiavel. És autor del guió del curtmetratge *Miró i Mallorca* (1984). Durant els darrers anys ha exercit el seu mestratge des del *Diari de Balears*, com a membre del consell editorial i com a articulista d'opinió, espai des del qual obre finestres al pensament i a la creació que s'han convertit en referencials per conèixer la realitat de Mallorca. Especialista en temes d'art, ha dirigit la *Gran enciclopèdia de la pintura i l'escultura a les Balears*, ha estat comissari de diverses exposicions artísti-

ques i ha dut a terme activitats de gestió cultural.

Reconeixements al voluntariat lingüístic

Com cada any, l'Obra Cultural Balear ha decidit donar una distinció a les persones i entitats que han fet feina a favor de la llengua catalana. En aquesta ocasió, els reconeixements al Voluntariat lingüístic han estat per a la Plataforma a Calvià per la Llengua i per a Madiop Diagne.

La Plataforma ha estat distingida per la seva lluita en defensa de la normalització lingüística al municipi de Calvià, d'especial rellevància i importància durant els anys 2006 i 2007. L'entitat ha fet una tasca meritòria en condicions difícils per sensibilitzar la població del municipi a favor de la llengua i de la cultura pròpies. L'any 2006 va ser l'associació organitzadora de la campanya Sus Mallorca. La Plataforma ha col·laborat durant els darrers anys amb l'Obra Cultural Balear.

El sindicalista i mediador cultural Madiop Diagne, nascut al Senegal, resideix a Mallorca des de l'any

1997, on ha participat en nombroses activitats per promoure la llengua catalana entre els nous mallorquins. Membre de la Comissió Intercultural de l'OCB, ha participat en l'organització de les diverses edicions del MallorcaMón Cultural i d'altres activitats a favor de la integració dels nouvinguts.

Els Premis 31 de Desembre varen ser lliurats, com cada any, en el decurs de la Nit de la Cultura, que va tenir lloc el dissabte 15 de desembre al Teatre Principal de Palma, i que es va retransmetre en directe per IB3, per Canal 33 i per la Televisió d'Andorra. L'esdeveniment dona el seu nom als actes de commemoració dels 45 anys de l'entitat, constituïda el 31 de desembre de 1962. Ha estat també l'ocasió per homenatjar el poeta i novel·lista Blai Bonet, amb motiu dels deu anys de la seva mort; per fer balanç de l'any que acaba i dels nous reptes de l'entitat, i per recordar els que ens han deixat durant l'any 2007 (Josep Coll i Bardalet, Josep Moll i Toni Roig). L'acte va comptar amb l'assistència de les autoritats més representatives de les Illes Balears.

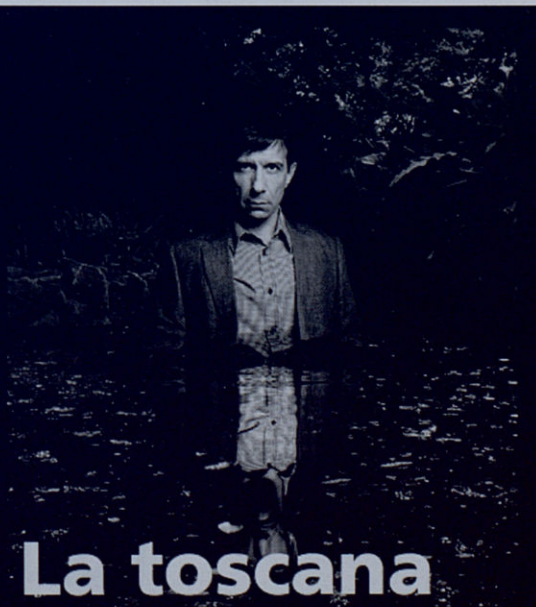

teatre principal

Vània

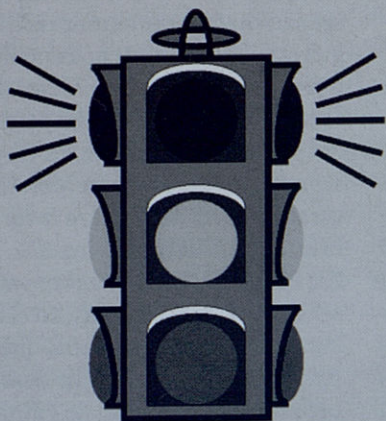
De Teatredequè
Versió de Josep R. Cerdà
de l'obra *L'oncle Vània* de Txèkhov
Del 24 al 27 de gener. Diferents horaris

La toscana

De Sergi Belbel
Amb Jordi Boixaderas
11 de gener a les 20 h i
12 de gener a les 21.30 h

www.teatreprincipaldepalma.cat
971 21 96 96

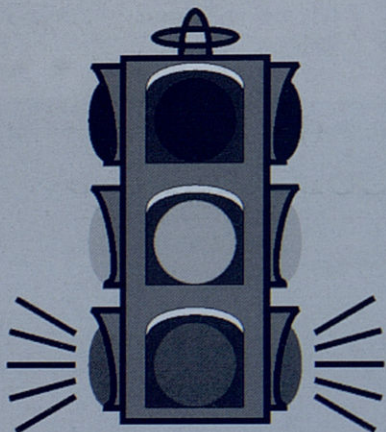
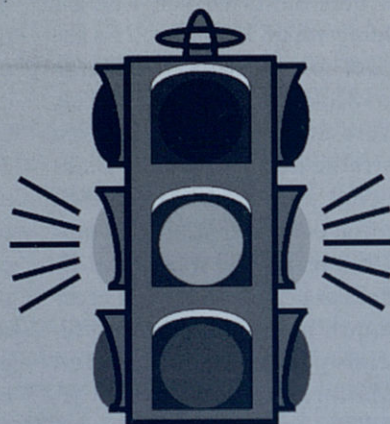

VERMELL

Al jutge de l'Audiència Nacional, José María Vázquez Honrrubia, per intentar violar el dret dels acusats Jaume Roura i Enric Stern a expressar-se en català en un judici a Madrid. El magistrat va negar-se a acceptar la presència d'un intèrpret, tot i l'oferiment d'una persona del públic. El fet, sense precedents en la història d'aquesta sala, contravé la llei, i s'afegeix a altres casos de discriminació lingüística per part de l'Administració judicial espanyola. Tot i haver estat repetidament denunciats, encara és l'hora que el Consell General del Poder Judicial es digni a obrir un expedient.

GROC

A Joan Mesquida, director general de la Guàrdia Civil, per haver publicat una ordre que promou l'ús del català, el gallec i el basc a les casernes situades als territoris on es parlen aquestes llengües. Entre les mesures anunciades destaquen la bilingüització dels impresos i del missatge de les centraletes telefòniques, i la realització de cursos de català, gallec i basc per als agents residents en aquests territoris. Es tracta d'una reacció del Govern espanyol davant l'allau de casos en què ciutadans i ciutadanes han estat discriminats a l'hora d'adreçar-se als agents en llengua catalana. Les mesures anunciades són una primera passa, però la normalitat només serà possible quan s'arbitrin mecanismes que impedeixin la discriminació per motius de llengua i quan es garanteixi la capacitat lingüística dels membres dels cossos policials.

VERD

Al Parlament de les Illes Balears, per aprovar l'adopció del punt cat per a les pàgines web del Govern. Superades polèmiques polítiques interessades, que intentaven identificar aquest domini amb posicions polítiques determinades, finalment la realitat s'ha imposat. El punt cat, com a domini que identifica les pàgines d'Internet escrites en català o que tracten temàtiques relacionades amb la cultura catalana, ha arribat d'aquesta manera a les més altes institucions de les Balears. És una passa més en el compliment del mandat legal i estatutari que obliga el Govern a impulsar el procés de normalització lingüística.

OFICINA DELS DRETS LINGÜÍSTICS

L'Oficina dels Drets Lingüístics és un mecanisme de defensa contra les agressions lingüístiques pel fet d'expressar-se en català. Si heu patit alguna agressió o discriminació per raons de llengua, podeu fer-ho arribar a l'Oficina pels mitjans següents:

Correu electrònic: drets@ocb.cat

Correu postal: Oficina dels Drets Lingüístics

C. del Pare Bartomeu Pou, 31, baixos

07003 Palma

Telèfon: 971 723 299

EL MIRALL

EL MIRALL BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

Sr./Sra. _____

DNI _____

Adreça _____

núm. _____ pis _____

Codi postal _____ població _____

Telèfon _____

Em subscric a la revista EL MIRALL, al preu de 25 euros de quota anual. Podeu presentar els rebuts a l'entitat bancària/d'estalvi que indic a continuació i a la qual deman que els accepti i els carregui al meu compte:

Banc/Caixa _____

Signatura

Agència/oficina _____

DC _____ cte./lta. núm. _____

Lloseta negra

Els dies 23, 24 i 25 de novembre es dugué terme el I Festival de Novel·la Negra en Català a Lloseta, dirigit per Sebastià Bennàsar i organitzat per Ballaruga Serveis Culturals amb el patrocini de l'Ajuntament de Lloseta.

El festival combinà els actes per al gran públic, la reflexió i l'esbarjo, i homenatjà Maria Antònia Oliver, com a novel·lista d'aquest gènere. Entre altres activitats, es realitzaren multitud de taules rodones; es projectà el documental *Tor, la muntanya maleïda*, i es féu la presentació del llibre *Tor, tretze cases i tres morts*, de Carles Porta. El I Festival de Novel·la Negra comptà amb la participació d'un bon grapat d'escriptors de primera fila: Margarida Aritzeta, Paco Camarasa, Joana Cortils, Guillem Frontera, Josep Maria Llauredó, Pere Joan Martorell, Guillem Rosselló Bujosa, Antoni Serra, Teresa Solana, Pau Vidal, Àlex Volney i Anna Cortils.

Els organitzadors pensen donar-li continuïtat i preparar-ne una segona edició.

"SA NOSTRA" ret homenatge a Fernando Fernán Gómez

"SA NOSTRA" inicia l'any amb un cicle dedicat a Fernando Fernán Gómez, artista, escriptor i director, el primer actor que va entrar a la Reial Acadèmia Espanyola per la seva obra literària. S'hi projectaran pel·lícules protagonitzades per Fernán Gómez com *Esa pareja feliz*, *Mambrú se fue a la guerra* o *La lengua de las mariposas*. També algunes de dirigides per ell com *Mi hija Hildegart*. Totes les pel·lícules es podran veure a l'Auditori del recentment reformat Centre de Cultura "SA NOSTRA" (c/. de la Concepció, 12, de Palma).

Surt al mercat el primer diccionari àrab-català

Enciclopèdia Catalana acaba de publicar el primer diccionari àrab-català. Les autores són Margarida Castells i Dolors Cinca.

L'àrab és una de les sis llengües oficials a l'ONU i l'únic d'aquests idiomes que encara no tenia diccionari en català. La nova eina serà de gran utilitat en molts d'àmbits, ja que hi ha un increment de l'interès per l'àrab, tant pel que fa als autòctons, com per les noves generacions d'immigrants.

Aquest és un diccionari d'àrab estàndard, una llengua que fa anys que va crear-se per cohesionar tots els dialectes parlats als 21 països on l'àrab és oficial. Primer va ser rebut amb escepticisme, però darrerament aquesta variant de l'àrab s'ha estès molt, sobretot a través del canal de televisió Al-Jazira.

El diccionari serà una eina important per als traductors d'àrab, cada cop més nombrosos i amb més feina per fer, ja que, segons Castells, al món àrab encara queden molts d'escriptors per descobrir: «El Nobel a Naguib Mahfuz va ser important per potenciar les traduccions.» També hi ha un increment de l'interès en la direcció contrària, ja que en aquest moment també es tradueixen obres catalanes a l'àrab. Finalment, també pot ser una eina útil dins l'àmbit de l'ensenyament. El diccionari pot ser una ajuda per al professorat que ha de tractar amb alumnat magribí.

Les rondalles, en anglès

L'editorial Moll ha publicat la traducció anglesa de les rondalles mallorquines sota el títol de *Folk Tales*.

La presentació es féu durant la Fira de Frankfurt i anà a càrrec de l'escriptor Pere Morey, que en destacà la relació amb altres històries infantils i juvenils d'arreu del món.

El llibre ja estava a punt des de fa temps. El traductor, David Huelil, mort l'any 2002, fou l'encarregat de reproduir a l'anglès el peculiar llenguatge de les nostres rondalles. «Huelil va viure 32 anys a Mallorca, i ja el 1947 va publicar pel seu compte la traducció d'algunes d'aquestes rondalles». Segons Francesc Moll, aquest llibre és «una autèntica obra literària comparable als contes dels germans Grimm», per la qual cosa cal donar-lo a conèixer arreu del món.

Discoide

RAFAEL M. CREUS

Per ser justos, començarem per l'artista que presenta més solcs acústics en aquests dies de fred. Curiosament, cap dels tres discs signats per **Joan Bibiloni** recentment apareguts és «nou», tots tenen coses noves i afegits que els fan atractius a l'orella del consumidor, però són treballs de fa anys enriquits, això sí, amb peces, instrumentacions i veus noves. La riquesa la trobaran els amants de la música en el fet de poder assaborir distintes interpretacions del mateix tema, com ara els instrumentals *Son Amengual* i *Silencio roto* (banda sonora de la sèrie homònima de televisió). En la tasca de recuperació del seu fons de catàleg de la història del vinil, la discogràfica **Blau** ha editat a la col·lecció Bàsic el volum dedicat a Bibiloni. Des de l'encisador *Desembre* aparegut originàriament a *Joana Lluna*, disc de debut en solitari del manacorí a les primeries dels vuitanta, i primera referència del segell discogràfic mallorquí, al funky de *Papi are you OK?*, record de l'època americana del compositor. *Joan Bibiloni Instrumental 07* és una reedició revisada de *Ma en es cor*; com el seu títol indica no hi ha lletres, però sí veu, en aquest cas de la més popular i exitosa cantant mallorquina del panorama de la copla i el jazz: **Conxa Buika**. La nòmina de músics inclou noms com **Paquito d'Rivera** (clarinet), **Toni Cuenca** (contrabaix) i l'omnipresent **Toni Pastor** al llaut. La tercera revisió bibiloniana és la més extensa, es tracta de *Balears*, on en dos cedés repassa la seva discografia: de la dècada dels vuitanta del segle XX, a la present del XXI, amb un llibre que conté imatges de la Mallorca que va ser, obra de

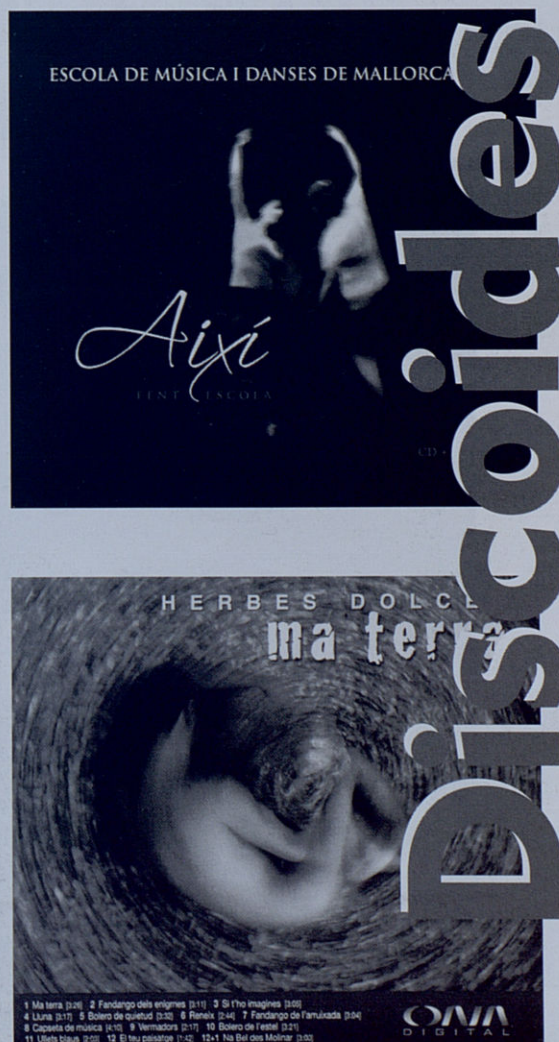
Pere Sanxo, i textos d'amics de tota la vida com **Tomas Graves** i **Miquela Lladó**, de reconeguts poetes cogeneracionals cas de **Ponç Pons**, i d'enamorats més que de les Balears, de la Mediterrània, és a dir, **Joan Manresa**.

Ben a prop de Manacor hi ha Vilafranca, i allà trobam un altre dels nostres monstres musicals: **Tomeu Penya**, que acaba de publicar el disc que fa vint-i-dos. *Paraules que s'endú es vent* és el retorn discogràfic de Penya després d'una absència obligatòria per mor d'un càncer que li volia llevar la veu però no ha pogut, això es transmet en les cançons del disc el vilafranquer dóna gràcies a la seva manera i canta a l'amor, al desamor i a l'esperança, canta al seu poble i transmet humilitat i senzillesa. Per cert, el tema que dóna nom al disc ve acompanyat per la guitarra d'un nou mallorquí: **Paco de Lucía**.

Hem encetat el Discoide amb tres revisions i duim dues estrelles de la música illenca, per tant, i continuant amb la numerologia, en falta un dels «grossos». Aquest és el ciutadallenc **Joan Pons**, que posa veu a *El darrer viatge*, un treball que, perquè tot quadri, és en realitat un tercet, on cada una de les tres parts és essencial. Pons posa veu a paraules d'amor i de mort de **Guillem d'Efak** esdevingudes cançons de la mà d'**Antoni Parera Fons**. Si tot quadra, és lògic que per honestat hi hagi un quart element, aquí és femení i són les mans de **Joana Pons**, filla del baríton, al piano.

Deixam els paràgrafs dedicats a les estrelles més veteranes i viatjam a la constel·lació on brillen, per mèrits propis d'ençà fa uns anys, els **Antònia Font**. I una vegada més

Estic content. És ver. I si hi estic és perquè aquest Discoide serà ben florit gràcies a un ramellet de novetats i revisions discogràfiques del tot interessants.

al forc dels dies

CAPONNAM

ens transporten a una altra dimensió. *Coser i cantar*, cinquè disc de la formació, és un recull del millor dels seus quatre anteriors treballs (20 peces) interpretats amb l'**Orquestra Simfònica de Bratislava** sota la batuta de **Miquel Àngel Aguiló**, autor, així mateix, dels arranjaments orquestrals. Els vents, violins, violes i violoncel·ls, el contrabaix i el vibràfon, situen les lletres de Joan Miquel Oliver interpretades per Pau Debon en un altre espai, a una realitat paral·lela dels enregistraments originals. Com ja és habitual en ells, el volum inclou més d'un discoide: tres exactament, dos són musicals i un tercer visual, aquest inclou un documental realitzat per **Luís Ortas** i cinc clips, quatre obra d'**Antonio Lara**.

Dins el món del pop-rock es mouen també els menorquins **Inventari**, no són nous ni d'un bon tros; a aquestes mateixes pàgines varem presentar el seu darrer treball, un directe després de 3 discos d'estudi. Ara hi ha tornat i el resultat és *Es meu carrer*, que obren amb un

himne a les Balears: «Som illencs», on s'acompanyen de **Pep Àlvarez**, cantant dels serverins Anegats, i tanquen amb «Menorca endavant», un altre himne, en aquest cas del Menorca Bàsquet. Enmig, onze cançons guitarreres que inclouen una declaració de principis («Així cantam») i una glosa anomenada també «Som illencs». Menorquí és el cantant de **Caponnam**, Jaume Gomila i la veu femenina de la formació, Rita Barber, la resta de membres són mallorquins i varen néixer com a grup musical a Barcelona. El seu quart disc, *Al forc dels dies*, arriba refermant la voluntat iniciàtica del conjunt: partint de la Mediterrània, és a dir, de les nostres arrels, recorren territoris musicals comuns d'arreu del món. La seva és una tasca d'investigació que desemboca en la fusió. Setze peces amb ritme de tango, de bolero o de fado, lletres de poetes catalans acompanyades de quartet de cordes, oboè, xeremies o didjeridú... Tot un viatge musical introduït visualment per unes postals que per una cara són dibuixos de personatges a distints indrets del món vestint robes amb l'estampat motiu de la caràtula i per l'altra, les lletres.

També parteixen de la música tradicional i caminen cap als sons contemporanis les músiques d'**Herbes Dolces**. El tercer disc del sextet menorquí aprofundeix en la senda de mesclar temes per a ball amb altres de més apropiats per als recitals de cançó són tretze peces encapçalades per la que dona títol al treball: «Ma terra», una cançó amb clip promocional.

Katau és una formació del migjorn mallorquí que va debutar discogràficament el 2005 amb *De somnis i llunes*. Dos anys i poc després, retornen amb canvis en la formació inicial amb *Històries de cataus*, un CD de música d'autor enriquida amb els coneixements dels seus membres que han begut del jazz, el blues, el rock, les «big bands», els grups d'hotel i les escoles de música. La majoria dels membres del grup és de Porreres i això es nota en el llistat de col-

inventari

TOMEU PENYA
PARAULES QUE S'ENDÚ ES VENT

BÀSIC
JOAN
BIBILONI

"PARAULES QUE
S'ENDÚ ES VENT"
GUITARRA:

laboradors: quasi tots els porrerencs que tenen alguna cosa a dir dins el panorama musical illenc hi ha contribuït.

Aquest pic hem deixat per al final els debutants, nous però carregats de currículum els dos discoides.

L'Escola de Música i Danses de Mallorca, creada per **Bartomeu Ensenyat**, no necessita presentació, l'avalen més de 30 anys de feina, formant balladores i balladors segons el seu sistema d'ensenyament. Ara s'han embarcat en un ambiciós projecte pedagògic: «Així, Fent Escola». Al llarg del 2006 i el 2007 els membres de l'agrupació i un munt de col·laboradors han enregistrat un disc de 23 fandangos, jotes i boleros, i un interessantíssim i extens DVD on ensenyen a ballar boleros i jotes, i es veuen actuacions i un dia de l'Escola amb les distintes disciplines que s'imparteixen. Una feinada, vaja.

Els altres novells en això de l'enregistrament discogràfic són **Es Revetlers**, una formació familiar, puix tots els membres estan emparentats, aflorada després d'anys i generacions de balladors i sonadors que mostraven el seu saber en l'àmbit familiar i en les festes populars. *Encantam sa primera* és un recull de 26 peces de ballar de pagès barrejades amb altres de producció pròpia en les quals aquestes dues al·lotes i quatre al·lots demostren que duen la festa als gens. L'últim paràgraf està, premeditadament, dedicat a la darrera novetat que us presentam per tal de rendir un personal homenatge a un músic dejectat per molts per conside-

rar-lo un radical i que, des d'aquest Discoide, volem manifestar que gràcies a «radicals» com ell la nostra cultura no ha reculat més encara com voldrien els que el criticaven. **Toni Roig Sierra**, veu, compositor, lletrista, guitarrista i *alma mater* d'**Al-Mayurqa**, va morir el passat 30 de setembre, menys de 48 hores després de presentar oficialment *Temps de Revolta* al Teatre de Lloseta, i abans de poder-lo interpretar amb els seus companys al Palau de la Música el 30 de novembre, acte que es va convertir en un homenatge al finat. *Temps de Revolta*, sisè disc del grup, és un treball combatiu, canyer, dins la línia de sempre de la formació mallorquina que millor ha explicat la realitat de la nostra llengua i cultura, fusionant bases musicals d'arrel amb lletres i textos d'ara. En aquest darrer treball de Roig, es retraten tots els que li varen llevar la son la passada legislatura i que ara són passat però que aleshores eren present: l'exbatlessa de Palma, l'exconsellera d'Obres Públiques, l'expresidenta del Consell de Mallorca, l'exgovern balear... Com havia de ser, el treball també reconeix dos dels seus membres, els germans Martorell, fets fora dels **Tamborers a la Sala** per defensar la Real. Citarem només un col·laborador: **Biel Majoral**, que posa veu a la cançó popular «Què té aquesta terra nostra», peça que ell mateix va incloure al seu celebrat debut discogràfic.

Acabam i, segurament, quan surtin aquestes lletres, ja hi haurà més novetats discogràfiques a les botigues. Motiu d'alegria renovada.

borja moll, baixos · 07003 · palma · 971 723 819 · 649 670 163 · ecografic@telefonica.net

ecogràfic
disseny

Blai Bonet i Nadal Batle

RIEL MESQUIDA

BLAI BONET, UN POETA PER AL SEGLE XXI

Orfe de tu, Blai, des de fa deu anys, entotsolat sense les nostres converses que tocaven mil i un temes, enyorant a les totes la nostra amistat (les telefonades, les cartes, les visites, etc.), escric un horabaixa nevat de desembre, maleït mes que, a més de tu, se'n va dur, fa deu anys també, l'amic Nadal Batle i, fa unes hores, l'amic Guinovart. Record que just morir Nadal Batle, el set de desembre de 1997, et vaig demanar, Blai, uns mots per un *In*

Memoriam que fèiem al fundador de la Universitat de les Illes Balears. Tu l'endemà em dictares un text prodigiós i consolador. I catorze dies després eres tu el que partia de vacances. Transcriu el començament d'aquesta invocació perquè crec

que dóna molta de llum sobre tu mateix i la teva relació amb la mort i amb la vida. Escoltau: Blai, dius: «I ara, que ja és arribada l'hora de sentir el sentit que té la terra, et pregam de poder comprendre i fer fèrtil en nosaltres el fet que tu, després de córrer per Europa, les Rússies, Amèrica, tastant la intel·ligència del Món i donant a tastar al Món la nostra Ment i la nostra Mentalitat, hagis elegit tornar a Felanitx per a fer entenent, per mitjà de la pols de la terra, la teva

alta experiència de la Terra. Concedeix-nos, per tant, Nadal, que, després de prometre en honor teu no voler somiar mai més i ser fondos i concrets per amor a l'Esperit de Ciència i als materials de la Sagrada Matèria, puguem entendre el nostre germà Hölderlin quan diu: «Qui aspira a la sublimitat es decanta sempre per la vitalitat», segurs com estam en tu, per tu i amb tu, que hi ha més coses a la Terra que al Cel.» Impressionant! I ara em vénen al cap els teus dotze, que eren un dels motors fonamentals de la teva escriptura. Aquests dotze (i dotze per dotze, ai las!) no han deixat d'estimar-te, de rellegir-te, de publicitar les teves paraules musiqueres, de fer de tot perquè surti aquesta *Obra completa* que tu, en vida, ja esperaves, de moure els fils perquè el Consell de Mallorca executi el pla de realització de la teva Casa Blai Bonet en aquella morada del carrer de Palma, 74, de Santanyí, que fou la nostra Jerusalem, la nostra Meca, la nostra ermita de pelegrinatge a tu, tants i tants d'anys. Escric a la vora del teu *corpus*, fet de milers i milers de quadres de paraules que irradien l'energia amb la qual les pastures, les bastires, les cisellares, per reviscolar-nos i despertar-nos, deixondir-nos i ajudar-nos a veure i a viure. I a recordar, donar dos cops el cor amb entusiasme. No m'he cansat de repetir que quan et menges, quan s'alimenten de la teva lletra, els bons lectors es converteixen en blaiBonetaddictes. Des dels *Quatre poemes de Setmana Santa* fins als *Sonets* ens ha deixat un

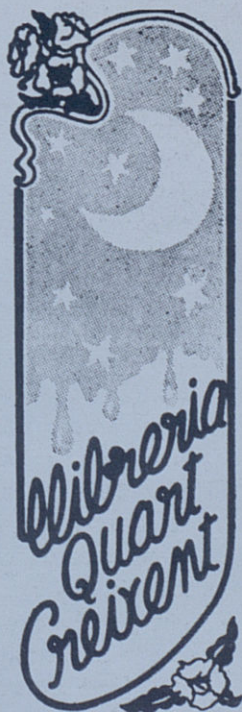
monumentum que se sosté amb uns llenguatges lapidaris que desafien l'oblit dels temps. I cada vegada més, Blai, els teus cants són traduïts i coneguts arreu d'Europa. I no dubt gens ni mica que en el segle XXI et coneixeran per tot el món. Com de festival en festival internacional triomfa la pel·lícula *El mar*, d'Agustí Villaronga, que no és altra cosa que un poema teu fet cinema. Blai, un poeta que em feres entendre allò que els filòsofs no havien pogut i que els acadèmics han oblidat: *la paraula és la casa de l'home*. Poeta fill de la noble i humil gent de poble, el que grella de la terra i té el brancam al cel. Les altes electricitats de la teva lletra neixen de dur els cromosomes de Maria Rigo i Rigo dels Llobards de Ca les Comes i els cromosomes de Blai Bonet i Perelló, santanyiner i euguer del Rafal dels Porcs. Llegesc amb delit aquelles línies on contes com en Blai petit aprenia a llegir el Món i les coses que l'habituen, una altra lliçó senzilla i sàvia: «L'important no són les coses: l'important és el camí que

mena cap a les coses. Abans de trobar el que cerca, l'home troba moltes altres coses que eren aquí, allà, vivien... Mentre anava tot

solet a veure els cavalls, les eugues, mon pare, s'Almunia, el penyal des Baus, aquest camí que em duia a veure el Pare em feia

arts
xisco
gràfiques
Tel. / fax: 971 475 754

Carrer d'en Rubí, 5
Tel. i Fax 971 71 38 21
07002 Palma (Mallorca)
quart_creixent@palma.infotelecom.es

LLIBRES DE TOTS
ELS PAÏSOS
CATALANS

LLIBRES INFANTILS
I JUGUETES

LLIBRES DE TEXT

DISCOS I CASSETTES

SERVEI
DE LLIBRES
ESTRANGERS

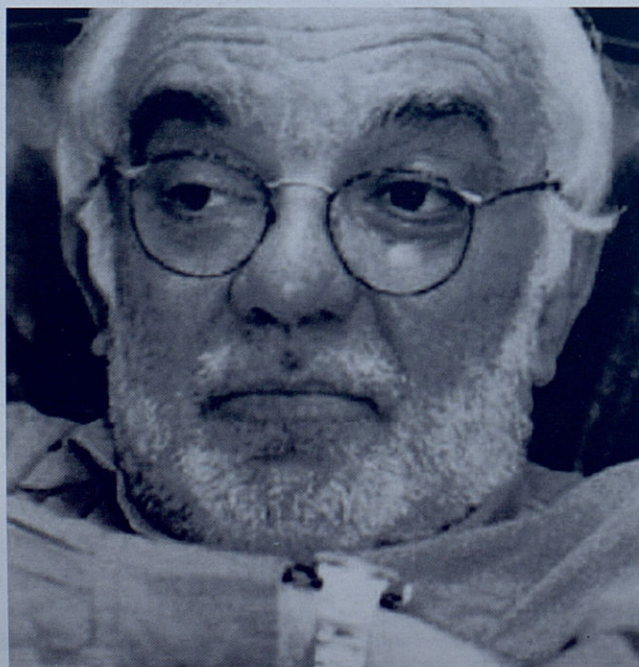
conèixer les cases de camp, però també els seus noms, que eren noms de persones..., les cases amb noms diminutius de persones!, Can Joaní, Can Pasqualí; veure les plantes, les herbes, i descobrir que veure una planta era veure el seu nom, passava, caminava, arran dels noms: la corretjola, la ravenissa, el coscoll, l'aritja, la vidalba, el trèvol de ramellet, l'esperguera de gat, l'esperguera de castellà, la porrassa, l'albó, el coltell, la vinagrella, el fenàs, les prunes d'en vell, les prunes de frare llarg, les prunes de garanyó. El camí que em menava de cap al Pare estava ple de noms..., de paraules que tenien la verdor en la fulla i en treien la flor.» Pens, Blai, que els teus versos són com vergues de foc dins la negra nit mundial. Vergues de foc per despertar-nos de tants de politòxics polítics, econòmics i culturals que ens volen mediocres, venuts i panxacervellsatsfets. No passis pena, Blai, els teus no hem oblidat que la revolta és un estat d'esperit sense el qual l'humà esdevé un zombi. I tu sabies que els zombis eren legió. Per això ens escrivies que la revolta és una interrogació permanent, un qüestionament continu, una actitud de vigilància incessant. I

que no ens cansàssim de fer-nos preguntes, de convertir tot quant tocam en problema I, sobretot, sobretot, que anàssim vius de no caure en les lloses que ens posen sempre seguit els poderosos, els poders. També ens digueres que no tinguéssim por d'equivocar-nos, perquè errant podíem progressar. Una vegada, a la camilla del segon aiguavés de ca teva, carrer de Palma, 74, de Santanyí, devora ta mare, que era una doctora popular de la llengua, una sàvia de ta llengua catalana, i que m'havia donat un tassó d'aigua amb suc de llimona, que em refrescava i em reblania la gargamella seca de tant esmolar la garrova, davant la claror transparent de la casolana botànica del corral ple de cossiols, m'esmentares, Blai, una frase de la filòsofa Hannah Arendt que se'm quedà gravada: «Allò que ha dut al totalitarisme és que la gent ha renunciat a pensar.» Ara, quan tants de fantasmes de violència i autoritarisme ens sobrevoien arreu, quan cal molta regeneració per sortir del femer mediamiental i ètic, quan la llengua catalana perd ús social i ús gustós, cal més que mai que et converteixis en aliment, en *Ars Vivendi* fervorós, fulgurant i ferm. Perquè ens dones, a més a

més de tots els sabors dels llenguatges, de les arts de la paraula, una altra cosa essencial, dones *moral*. I en necessitam a voler! Mestre, una forta i potent aferrada pel coll del teu amic

NADAL BATLE, AMIC I RECTOR

Cop en sec puc assegurar que Nadal Batle (NB) és un dels humans més intel·ligents que he conegut personalment, que fou amic i el fundador de la Universitat de les Illes Balears. I també, tant bé, un dels inventors de la Xarxa d'Universitats Catalanes Lluís Vives. Ens coneguérem quan érem dos bergants que estudiàvem a Barcelona. Però l'encontre fou en el celler Son Catleret dels seus pares, en el barri més literari i cosmopolita de Palma: el Terreno. En aquell primer estiu del 65 ja ens intercanviàrem discos de Raimon, de Bach, de Ferré, de Brassens, de Barbara, de Mozart i de Brel. Després foren les novel·les d'Evelyn Waught, els assajos de Bertrand Russell, els poemes de Ferrater i Auden; dins la mortor del franquisme, lluitant en totes les trinxeres contra la dictadura i per la llibertat, l'amnistia i l'estatut d'autonomia. No baratà mai: un matemàtic recercador, estimava els sabers d'una manera fonda i pràctica, era un professor seductor i bo, que adorava la divulgació científica, volia transformar la bruta, trista i dissortada pàtria en una contrada de persones amb orgull del que eren i del que volien ser; per això el seu nacionalisme modern i compromès era tan avançat en el temps, tan hedònic, tan nou, tan independentista. Va ser rector de la UIB de 1982 a 1995: en aquests anys es posaren els fonaments materials i cervellgrisos, les parets mestres de la UIB. Dur l'excel·lència universitària en unes illes que no coneixien l'educació superior des de feia més de cent anys, amb una societat ama-

rada d'analfabetismes i de cobdícies depredadores, fou una de les seves lluites constants i esforçades. La universitat va fer els seus estatuts i es multiplicà: edificis, professors, alumnes, carreres, *honoris causa*, pressupost, patents, convenis amb tot el món, i, també, va néixer amb voluntat d'una implantació social a totes les Balears: per resoldre problemes i per crear riquesa, per ser un institució autònoma, pública, crítica i creativa. NB defensà literalment i en tots els sentits la minoritzada llengua catalana –*La meua pàtria és la meua llengua*– com a eina de feina i de vida –*Bilingüisme, sí, però català-anglès*–, creant un potent Servei de Normalització Lingüística, perquè la universitat fos el model de l'ús del català com a llengua vehicular en una societat amb un procés de castellanització dominant i accelerat. Va fer una aposta capdavantera amb les anomenades noves tecnologies: el cablejat informàtic del campus, la creació d'un centre de supercomputació i el fet de posar un ordinador en cada despatx. Molts el prengueren per foll. Puc donar testimoni que era bon amic dels seus amics, els quals col·locava en primer lloc en les seves estimacions: practicava totes les qualitats de la tendresa amistosa. De vegades, fins i tot, amb crits. I, també, va estimar les dones amb la força d'un gran amador. Va ser un homenot català, felanitxer, mundial i atòmic que cremà la seva vida per a la saviesa. Pos el *Masonic Funeral Music K. 477* de Mozart, un adagio profund i estremidor que el compositor va escriure a la mort de dos amics de lògia. Aquesta pàgina immensa de notes i d'idees era la música que Nadal Batle m'ensenyà a escoltar i a sentir, a estimar. Sien aquestes notes fondíssimes del *cantus firmus*, amb la tristesa del dol i l'energia del record, les que diguin, un cop més, la sensibilitat i la intel·ligència d'aquest amic estimat.

Xirriquiteula teatre presenta

a tempo!

autora i directora: Iolanda Llansó

La companyia Xirriquiteula va presentar aquestes festes, dins les activitats de Nadal de l'Ajuntament de Palma, l'obra *a tempo!*. Un espectacle poètic, visual i amb poc text. Un espectacle circular que passa per les quatre estacions, començant i acabant a l'estiu. La música ocupa un factor important que fa que l'emoció arribi fins al fons, i el llenguatge és senzill, just i simbòlic.

Xirriquiteula és una companyia que realitza els seus projectes de manera artesanal mirant d'oferir un teatre de qualitat per als més petits i joves.

En nom del còmic

CRISTINA ROS

L'any 2007 s'haurà tancat amb una nota excel·lent per al sector del còmic de les Illes Balears. I no és, o no és només que, a les acaballes de l'any, a Francesc Capdevila, més conegut com a *Max*, el Ministeri de Cultura li hagi atorgat el primer Premi Nacional del Còmic. No és, o no és només que al llarg de tot el 2007 hàgim pogut contemplar, en diferents espais arreu de les Illes, l'exposició *Historietes. El còmic a les Illes Balears*, o que aquesta mostra hagi estat present, el mes de desembre, al II Saló del Còmic d'Àvila, i que tengui un espai reservat per al proper FICOMIC, el Saló del Còmic de Barcelona que se celebrarà del 17 al 20 d'abril d'aquest 2008. Ni tan sols ho és que aquesta exposició, que continua el seu itinerari, ens hagi deixat un catàleg que ja s'ha convertit en un volum de referència per a tots els que es vulguin informar sobre la història del còmic a les nostres illes, sobre els nombrosos autors (autores, poquíssimes) i sobre el gruix de la seva aportació a un panorama que transcendeix en

molt l'àmbit d'aquest país nostre. La nota d'excel·lent se l'ha posat el 2007 al sector del còmic com a culminació a una tasca d'anys, de decennis, de creixement i d'encreixament, individual però, sobretot, col·lectiu.

El món de la historieta a les Illes Balears gaudeix avui d'una salut envejable. Hi ha un potencial creatiu extraordinari entre els autors consolidats, alguns dels quals publiquen les obres a diversos continents, i els creadors emergents; hi ha un bon nombre d'editorials dedicades al còmic o amb publicacions destinades a la difusió d'aquest art que és dibuix, pintura, literatura: Dolmen, Recerca, Inrevés, NSLM (Nosotros somos los muertos) o l'*Esquix*; hi ha història al darrere, un present que batega amb força, i el futur es deixa veure content al tombant de la cantonada. I, sobretot, hi ha un col·lectiu, amb sentit col·lectiu, amb moltes ganes de fer coses i amb intel·ligència més que suficient per fer-les bé. En nom del còmic, les Illes Balears han estat enguany notícia en el món de les arts, ho són i ho seran encara, perquè el sector no ha fet sinó consolidar els camins que de fa molt de temps es treballaven.

El llibre que quedarà de l'exposició *Historietes. El còmic a les Illes Balears*, en recórrer les trajectòries i

els treballs més importants d'una trentena llarga de dibuixants,

en gran manera deixa testimoni de la història d'aquest art que es mostra entre vinyetes. I

així, recupera els pioners el menorquí Benejam i les històries del TBO, l'eivissenc Escandell, o Nené Estivill i Luis Bermejo, que posaren els ciments per al gran moment que visqué el còmic arreu d'Espanya a partir de mitjan segle xx. Un còmic costumista, innocent, censurat o autocensurat en temps de dictadura que no variaria en un parell llarg de decennis, i que exigiria un canvi quan ja estava ben instal·lada la democràcia, si no es volia donar per mort el gènere. Amb els anys vuitanta va prendre força el còmic per a adults, crític, picant, polític o violent, les noves vinyetes inclourien allò que es veia al cinema. Amb la democràcia, els periòdics locals obren espai a les vinyetes d'opinió. I entre les pàgines de publicacions com *Papus*, *Barrabás*, *El Víbora*, *Cairo*, *Makoki*, *Cul de Sac*, *El Jueves* o *Madriz*, entre d'altres, trobam les historietes i els personatges de Max, Pere Joan, Rafel Vaquer, Tatum o Bartomeu Seguí, propiciadors del canvi i arrossegadors de generacions posteriors.

I de la festa dels anys vuitanta a la dura ressaca posterior. Segons ens conta el catàleg d'*Historietes*, «per als joves dibuixants fou difícil acceptar que no hi havia pastís per a tots. La generació anterior s'havia fet un lloc amb aparent facilitat, havien renovat temàtiques i estils, aconseguit fama i, més o menys, treball, però el panorama per als nous era molt diferent». Tancaven els salons, les revistes perdien lectors o deixaven de sortir al mercat i, així i tot, hi havia un bon nombre de dibuixants disposats a treure el millor d'ells mateixos, d'unir-se en col·lectius, de treure projectes endavant. A mitjan anys noranta, naixia a Palma *Nosotros somos los muertos* (NSLM), de la mà de Pere Joan i de Max, una publicació que va crear i forjar escola. Sorgiren *RifiRafe* i, posteriorment, *Esquix*, amb Tomeu Seguí al capdavant. I no es poden deixar d'esmentar iniciatives editorials com Dolmen o Recerca, a més d'algunes llibreries dedicades al món del còmic i exposicions individuals i

col·lectives dedicades al gènere a diversos centres culturals. Noms com els d'Alex Fito, Pau, Paco Díaz, Gabi Beltrán, Linhart, Guillem March, Tomeu Morey, Bartolo Torres, Miquel Carmona, Macoll, entre d'altres, són present i són futur.

Segons apunta un dels comissaris de l'exposició *Historietes*, Florentino Flórez, autor dels textos del catàleg, a les Illes Balears hi ha actualment grans dibuixants, només per ventura manca algun gran guionista. En tot cas, mentre destaca la varietat d'estils i el fet que les Illes s'hagin convertit en «un autèntic laboratori d'idees», afirma que «l'ambient és perfecte, la qualitat mitjana molt satisfactòria i el sòlid grup de creadors en actiu encara ens pot donar no poques i agradables sorpreses».

La talaia de Son Jaumell

Des de cala Agulla a cala Mesquida

— JORDI VALERO —

Itinerari:

cala Agulla – coll de Marina –
talaia de Son Jaumell - cala
Mesquida

Horari aproximat:

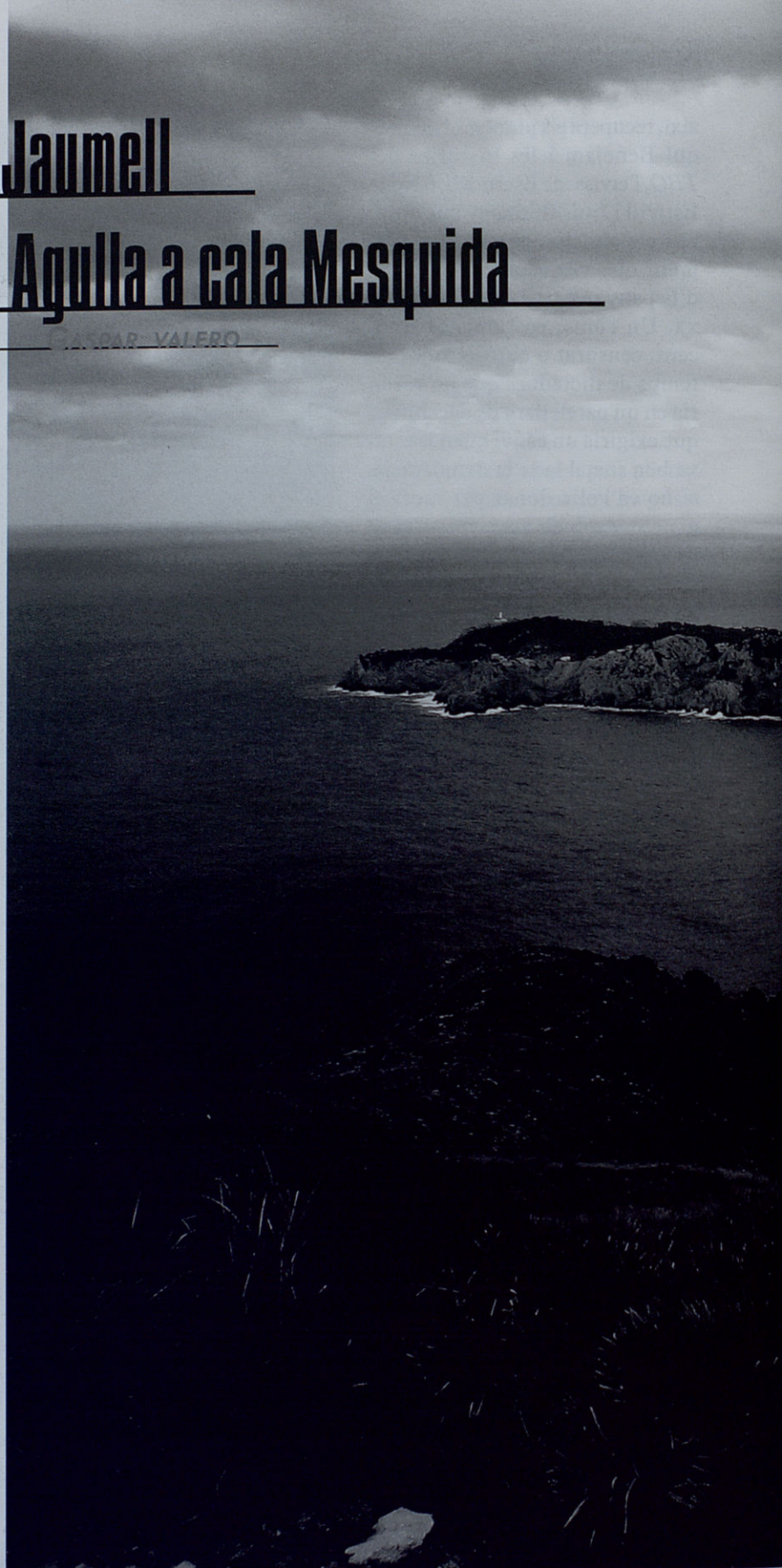
2 h 30 min (temps aproximat de
marxa, sense les aturades)

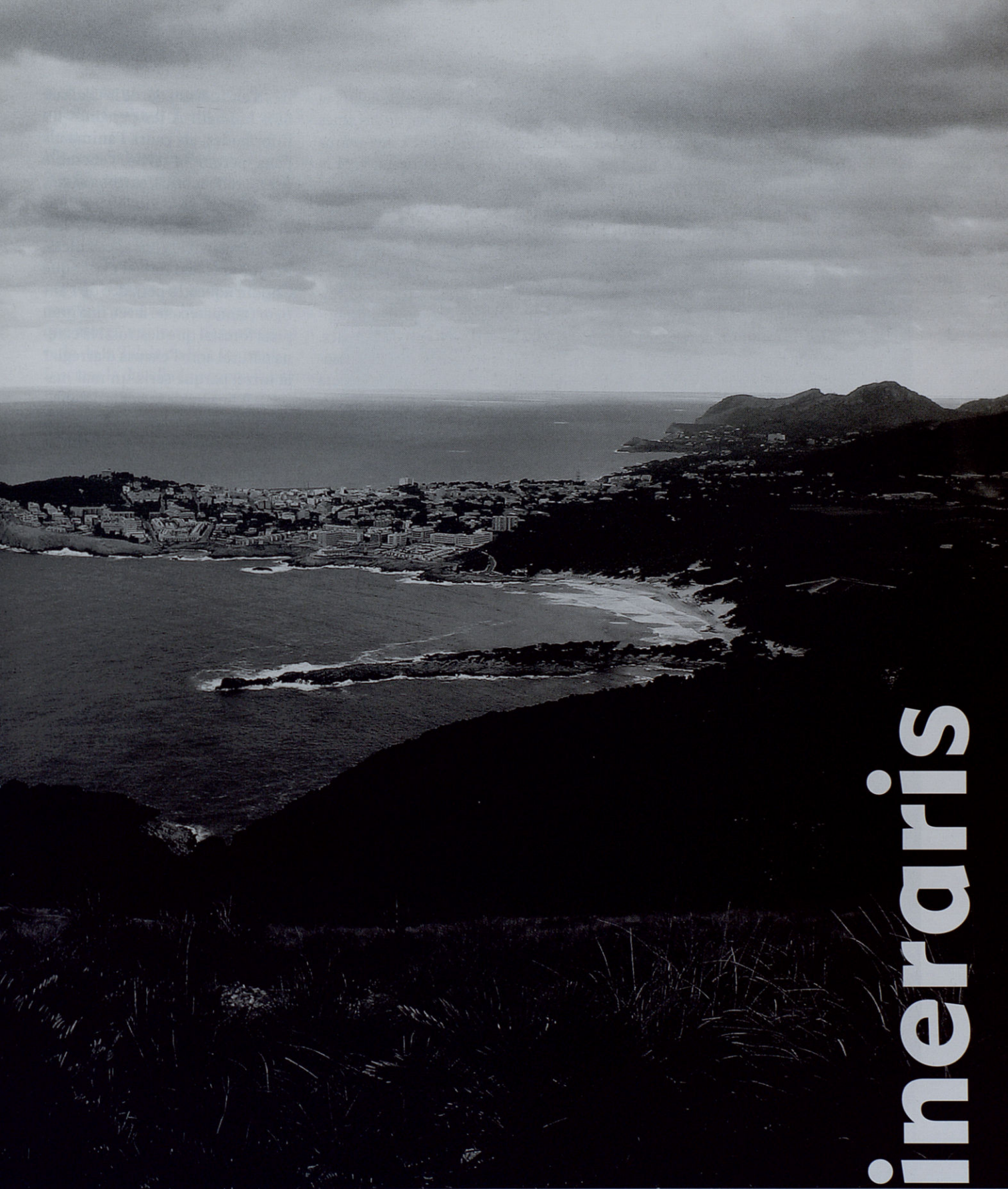
Partim de cala Agulla, a la banda nord del nucli de Cala Rajada, al terme municipal de Capdepera. Des de les edificacions, que ja arriben a la part de migjorn de cala Agulla, travessam la platja de la cala en direcció nord, bé per la mateixa arena o bé pel camí interior. A l'extrem nord de cala Agulla es troba la base del cap de roca, ben primet, que s'endinsa mar endins, l'anomenat Agulló o Güiú. Val la pena, vers la nostra dreta, i després de passar dues cases, arribar a prop de la punta d'aquest cap, amb bona vista sobre cala Agulla, a la dreta, cala Moltó a ponent i la talaia de Son Jaumell al nord, encastellada al capdamunt del puig des Telègraf o de Son Jaumell.

Deixam enrere cala Agulla i avançam cap al nord-est, amb la colàrsega de cala Moltó a la dreta, per on passam un pont per a vianants. Just després, voltam a la dreta, més a prop de la mar, i deixam a l'esquerra una reixa que tanca una

propietat privada, amb la finca de Cala Moltó propera. A quatre o cinc minuts del pont, arribam a una barrera de metall, amb un portellet per a vianants a la dreta, per on seguim. Aviat es configura una pista, a manera de camí ample, que

constitueix el camí de cala Mesquida pel coll de Marina, per on anam pujant. Ens acompanyen pins, garballons, aladerns, mates, estepes llimonenques i ullastres. A quatre o cinc minuts de la barrera, deixam a la dreta un camí de carro que con-

Itineraris

dueix a una caleta o racó costaner, indret que coneixem amb el nom des Bancal de na Sarda.

Més amunt, a uns set o vuit minuts de l'anterior cruïlla, abans del coll de Marina, trobam un entreforc important del camí. Tal com ens

indica un cartell, per pujar a la talaia de Son Jaumell, hem d'agafar el de la dreta. Val la pena indicar que si algun membre de la colla excursionista no vol fer la pujada a la talaia, pot seguir recte cap a cala Mesquida, i allà, a la platja,

reunir-se amb la resta de grup. Ara el camí és prou més estret, un sender excursionista amb roques nues a flor de terra. Trobam aviat un forn de calç, i seguim en tendència a la dreta. El rost de la pujada es va accentuant, mentre els pins

es fan més esparsos i es prepara el domini del càrritx. La vista cada vegada més alterosa és, potser, el millor premi a l'esforç. Cala Agulla, cada vegada més petita, i la panoràmica sobre el puig de s'Àguila, l'estrep de ponent del coll de Marina, concentren especialment l'interès d'aquesta vista.

Anam a cavall de la carena de migjorn del puig de Son Jaumell o des Telègraf, amb un comellar i la carena de mestral d'aquesta eminència davant la nostra posició. Mentre, la talaia de Son Jaumell se'ns apropa cada vegada més. El camí, més aviat un tirany orat, però fres-

sat pels excursionistes, assoleix ja un collet, unificador de les dues carenes esmentades, i ens marca la direcció cap a la dreta, vers la talaia. En aquest punt, la satisfacció del trespàs és enorme, car assoleix la doble vista, a la dreta la ja coneguda de cala Agulla i cala Rajada, amb el cap de Capdepera, i cap a l'esquerra, al nord-oest, la descoberta de cala Mesquida i un horitzó que arriba al cap de Ferrutx. Però, la culminació visual s'assoleix, en un dia clar, amb la silueta germana de l'illa de Menorca. Alguns minuts més de caminada i assolim el punt summital, de 271 me-

tres d'altitud, estatge de la talaia de Son Jaumell. A les persones no informades, els caurà l'ànima als peus, perquè la talaia, venerable per tants de motius, es troba si més no enderrocada en un 40 per cent del seu alçat troncocònic, de secció circular. Vergonya, cavallers, perquè ja és ben hora d'evitar que caiguin aquestes petjades de l'antigor (tanmateix, no faceu una gran pista forestal que destrossi la carena natural amb l'excusa d'arreglar la torre, perquè seria un mal major!). A la vora de la talaia defensiva, hi ha un vèrtex geodèsic. La vista, excepcional, com ja hem es-

des de 1976

**ESPECIALISTES
EN ARTICLES
DE MUNTANYA,
CÀMPING, ESQUÍ
I ESCALADA**

**ES
REFUGI**

T'equipam per a l'aventura

Via Sindicat, 21 (pati interior)
Palma
Tel. 971 71 67 31
Fax 971 71 85 97
refugi@detallsport.es
www.esrefugi.es

mentat fa un moment. Més al nord, queda el solitari i erosionat cap des Freu.

Els especialistes ens conten que la talaia fou construïda a la segona meitat del segle XVI i que s'integrà dins la xarxa costanera de vigilància i de defensa. Joan B. Binimelis ja la ressenya l'any 1595. A finals del segle XIX formà part de la xarxa del telègraf òptic que comunicava amb Menorca, activitat que atorgà una nova denominació al puig de la Talaia de Son Jaumell.

Iniciam la davallada, segons la nostra proposta, pel coster nord-oest del puig, tot i que cal comentar que es pot davallar pel mateix camí de pujada i franquejar el coll de Marina, després del qual s'arriba a cala Mesquida. La ruta que descrivim realitza una davallada molt ràpida per aquest coster, amb vistes sempre magnífiques cap a cala Mesquida i el cap Ferrutx. Així les coses, des de la talaia, tornam enrere tres o quatre minuts per la carena ja coneguda i, ben aviat, cercam a la dreta l'inici del camí de davallada. El descens, vertiginós en aquest primer tram, requereix dosis de seny de bístia vella. Per avall s'ha dit, per tirany enfondit pels vianants i envoltats de roques i càrritx i còrracs d'aigua d'escorrentia. Deu minuts més avall, després del primer tram enlairat, assolim un segon segment més planer, per una carena suau que ja ens enfoca cap a la platja. Arriben els primers pins, sempre esparsos en aquesta contrada, i després passam una torrentera. Ja a les rodalies de la platja, passam una pareteta, després de la qual el camí ens condueix directament al contrafort rocós de llevant de la platja de sa Mesquida, altrament dita cala Mesquida.

La platja de sa Mesquida mostra, al seu rerefons, un dels conjunts dunars més interessants de Mallorca, fins i tot amb dunes amb toponímia singularitzada, com es Munt Gros. S'hi associa una vegetació interessant, com el jull de platja, el card marí el lliri de marina, i altres. Tota la banda de ponent es troba completament urbanitzada. La carretera comunica fàcilment amb el poble de Capdepera i, per tant, el vehicle ens pot esperar a cala Mesquida; però, també podem tornar a cala Agulla pel coll de Marina i arrodonir així el nostre circuit.

Relojería Española S.L.

FUNDADA EN 1885

Concessionari Oficial

Ω
OMEGA
Watches & Bijoux

FREDERIQUE CONSTANT
GENEVE

LONGINES
SWISS WATCHES

GLYCINE
SWISS

TISSOT
Swiss Quality Time

RADO
Switzerland

FORTIS
OFFICIAL COSMONAUTS CHRONOGRAPH
SWISS WATCHES

 VICTORINOX SWISS ARMY

HAMILTON
AMERICAN - SINCE 1851

Plaça de Cort, 14

Tel. 971 721 563 · 971 724 344

Fax 971 714 369

www.relojeriaespanola.es
respanyola@wmega.es

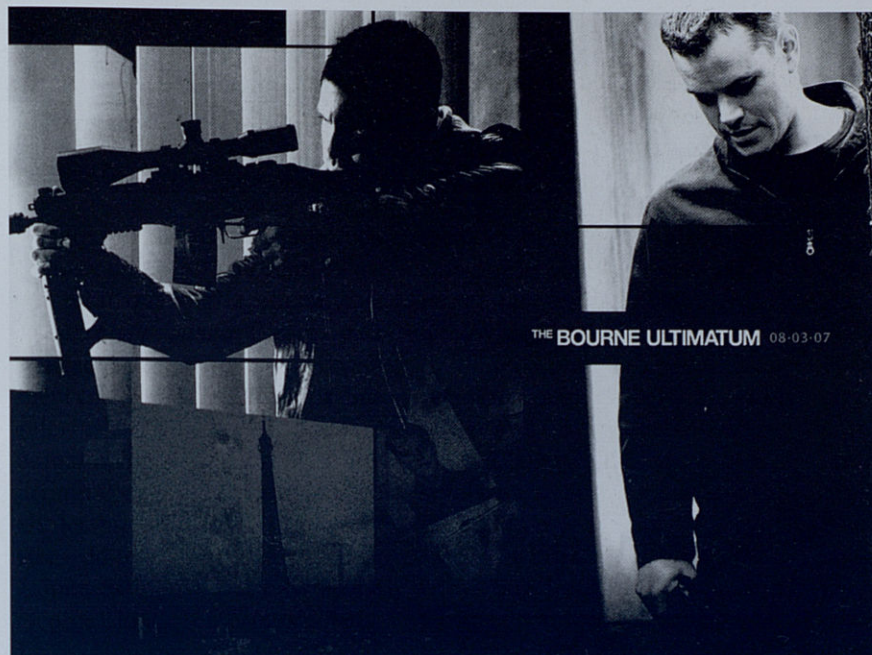
Tendències **cinefàgia**

Les pitjors pel·lícules de l'any

MATÍAS VALLÉS

Ni se'ls passi pel cap pensar que la selecció de les pitjors pel·lícules de l'any és un truc per estalviar-se treball. De fet, és més fàcil enumerar les cent pitjors que les deu pitjors produccions de 2007, un any inusualment pròdig en fiascos. És important que la pel·lícula l'hagi vista un nombre mínim d'espectadors i que sigui recordada per una xifra encara menor. D'aquí que el monstre signat pel xinès Zhang Yimou –comprendran que no recordi amb exactitud els títols d'aquestes creacions lamentables– ni tan sols figura en aquesta llista. N'hi ha prou a dir que es tracta d'un avanç de la cerimònia d'inauguració dels Jocs de Pequín. I no es preocupin, n'hi ha encara de pitjors. Ha estat commovedor presenciar l'entusiasme lacrimogen de la crítica pels pastitxos més recents de Clint Eastwood –el nom del qual no podia aparèixer fa només trenta anys sense el cognom de feixista a l'article de cap crític progressista. Com de costum, la taquilla ha encertat de condemnar dues llunes tant capdavanteres com *Banderas de nuestros padres* o *Cartas de Iwo Jima*, titulades així indistintament i segons l'idioma natal de les víctimes en qüestió. Només a un sàdic consumat se li ocorre rodar un producte soporífer i donar-li la volta per doblar el temps de migdiada. I si creuen que exager, ho preguntin als executius de Paramount, obligats a pagar els excessos del cineasta exfeixista.

Resulta paradoxal dedicar tant de temps a una pel·lícula depriment, per molt que vagi acompanyada del seu *Doppelgänger*. Passem ara a una monstruositat quasi tan depriment com el doblat d'Iwo Jima. Ens referim a *Ciudad del silencio*, un embafós *Babel* –subproducte que ja figura per demèrits propis entre els deu pitjors films de l'any anterior– de tercera divisió. Jennifer López és menys periodista que George Clooney en *El buen alemán*. En dots interpretatius van a la una, encara que el galant es va rehabilitar parcialment en el film *Michael Clayton*.

Seria complicat seleccionar la grotesca més insolent de 2007, però *Inland Empire* figura entre les aspirants més destacades d'aquest deshonori. Per als qui es van sentir reticents a aguantar les seves tres hores de projecció interminable,

recull els silencis amb aire condicionat de les golfes de David Lynch, encara que sempre hi ha el perill que ho hagi fet deliberadament. Si es compleix aquesta hipòtesi, hauré de reintegrar la pel·lícula en el gènere satíric i ens veurem obligats a variar la seva qualificació. Qualsevol cosa, sempre que no ens obliuin a tonar-la a veure.

Harsh Times o *Vidas al límit* és tan roïna que he hagut d'acudir a Google per recordar de què tractava. Amb aquest reforç memorístic, puc exorcitzar definitivament Christian Bele, el pitjor actor del món en tots els pesos –té el costum d'aprimar-se desmesuradament encara que mai, justament!, fins al punt d'esvair-se. Quant a Eva Longoria, és la pitjor actriu diminuta de tots els temps. Aquest assaig ridícul de reviu la memorable *Training day* no mereix ni un

mínim de compassió i no l'obtindrà de nosaltres.

Puc imaginar-me els més subtils de vostès remugant perquè no apedregam prou el cinema europeu. Crucifiquem, per tant, *Después de la boda*, la confirmació melodramàtica que estam un poc farts de cinema danès i de *Dogma* –l'any en el qual Paul Greengrass ha dut la «handheld camera» a l'apoteosi inigualable d'*El ultimátum de Bourne*. Ja no ens emocionem com abans les persones pèl-roges i afartades de mantega, que es maleeixen des de la pantalla perquè han descobert de cop l'absurd de l'existència.

Conec infinites raons per exterminar cinematogràficament Diane Keaton, però ninguna de tan poderosa com *Porque lo digo yo*. Les seves filles de pel·lícula encara en sortirien més malparades, per la

EL MIRALL amb el suport de

Generalitat
de Catalunya

disturbia

qual cosa convé returar-nos per evitar accions penals. Algú pot pensar que maleir públicament un pastitx indigest suposa un alleugeriment. I així és, no importa que ni els autors, que Déu els confongui!, ni la Keaton llegeixin mai aquestes línies. A proporció a la seva hilarant preten-

sió, *Caótica Ana* mereix un lloc d'honor en la relació de frustracions de 2007. La coartada de la germana de l'«auteur» no l'allibera d'una destrallada sense contemplacions. Tal vegada hauríem estat més condescendents si aquest film no s'hagués clausurat amb una escatològica aportació con-

tra la guerra de l'Iraq, tan simple. El càstig més refinat consistirà a emparellar-la al mateix paràgraf amb l'estupefaent *El club de los suicidas*. Cinema de telesèrie, que es presenta amb ínfulas de gran comèdia. Si serveix per enfonsar a perpetuïtat el gracioset Tejero, ens donarem per compensats.

La pluja de candidatures a la pitjor pel·lícula de 2007 obliga a retallar el nombre d'aportacions hispanes. Apuntam i disparam a *Mataharis*, potser perquè som de les poques persones que van advertir la fal·làcia tancada en aquesta deplorable narració de la vida en una agència de detectius amb preponderància femenina. Sense sortir-se del món llatinoamericà, *La señal* va servir per odiar per primera vegada el protagonista i director. Pagar sis euros per veure Ricardo Darín fumant durant hora i mitja és una estafa que hauria de mobilitzar les oficines de consum. *Leones por corderos* és massa depriment, fins i tot per incloure-la en aquesta llista, encara que em qued amb la imatge de Tom Cruise disfressat de Farruquito. En fi, de quina bona s'han alliberat, per falta d'espai, l'adormidora *El atardecer* i l'enganyosa *Disturbia*!

Metges especialistes en oftalmologia

C/ d'Anselm Turmeda, 10. Palma (Mallorca)
Tel. 971 20 15 12 - 971 29 47 44 - 971 29 54 50
Fax 971 75 52 38
A/e: iom@iom.es

Tornar a estudiar era el meu somni.
Poder-ho fer al meu ritme és
molt gratificant.

Anna
Farmacèutica
i estudiant de Psicologia
a la UOC

Benvinguts a la universitat personal

Com l'Anna, més de 37.000 persones en 45 països han fet seva la UOC, la primera universitat *on line*, i han pogut accedir a una formació personalitzada, assistida per un professorat de primer nivell, i a tots els recursos i serveis formatius que posem al teu abast. 12 anys d'experiència fan de la UOC una universitat capdavantera, on la qualitat i l'adaptació a l'estudiant són una de les principals prioritats. T'animem a formar part de la universitat que t'ajuda a fer possible tot allò que et proposis. Benvinguts a la UOC.

Titulacions oficials

DIPLOMATURES

- Ciències Empresarials
- Turisme

LLICENCIATURES

- Dret
- Filologia Catalana
- Humanitats
- Psicologia

LLICENCIATURES 2n. CICLE

- Administració i Direcció d'Empreses
- Ciències del Treball
- Comunicació Audiovisual
- Documentació (gestió de la informació)
- Filologia Catalana
- Humanitats
- Investigació i Tècniques de Mercat (màrqueting)
- Psicopedagogia
- Publicitat i Relacions Públiques

LLICENCIATURES 2n. CICLE / MÀSTER

- Estudis de l'Àsia Oriental
- Estudis de Ciències Polítiques i de l'Administració

ENGINYERIES

- Enginyeria d'Informàtica (2n. cicle)
- Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Gestió
- Enginyeria Tècnica d'Informàtica de Sistemes
- Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, especialitat en Telemàtica
- Graduat de Multimèdia (títol propi)

MÀSTERS OFICIALS

- Màster oficial d'Educació i TIC (*E-learning*)
- Màster oficial de Programari lliure
- Màster oficial de Societat de la informació i el coneixement

I TAMBÉ A LA UOC

- Màsters i postgraus
- @tenu universitari
- Curs d'accés a la UOC per a més grans de 25 anys

Sol·licitud d'accés a www.uoc.edu
Inici període lectiu: febrer de 2008

Informa-te'n als centres i punts de suport de la UOC a
BARCELONA, L'HOSPITALET DE LLOBREGAT, LLEIDA, MANRESA,
REUS, SABADELL, SALT, SANT FELIU DE LLOBREGAT, TERRASSA,
TORTOSA, VIC, VILAFRANCA DEL PENEDÈS, VILANOVA I LA GELTRÚ,
CIUTADELLA, EIVISSA, MANACOR, VALÈNCIA, MADRID I L'ALGUER,
al tel. 902 141 141 i al nostre web www.uoc.edu

 UOC

Universitat Oberta
de Catalunya

www.uoc.edu

dipòsit

5x5

Exclusiu per a increment de posicions a "SA NOSTRA".
Per a més informació, acudiu a les nostres oficines.

125 "SA
NOS
TRA"
anys

CAIXA DE BALEARS